

Møte torsdag den 13. februar kl. 12.30

President: Geir - Ketil Hansen

Dagsorden (nr. 18):

1. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven) (Innst. O. nr. 60 (2002-2003), jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002))
2. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om endringer i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) (Innst. O. nr. 62 (2002-2003), jf. Ot.prp. nr. 87 (2001-2002))
3. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Odelstingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Karin Andersen (SV): Jeg foreslår Heidi Grande Røys.

Presidenten: Heidi Grande Røys er foreslått som settepresident. – Andre forslag foreligger ikke, og Heidi Grande Røys anses enstemmig valgt som settepresident for dagens møte.

S a k n r . 1

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven) (Innst. O. nr. 60 (2002-2003), jf. Ot.prp. nr. 116 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver av gruppene, og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Hallgeir H. Langeland (SV) (ordfører for saka): Eg tek opp dei forslaga som SV har aleine, og det forslaget som SV har saman med Arbeidarpartiet i innstillinga.

Med unntak av Framstegspartiet og Senterpartiet er komiteen positiv til at me no får ei miljøinformasjonslov – «lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offent-

lige beslutningsprosesser av betydning for miljøet», eller meir folkeleg sagt: rett til å få vita, rett til å få deltake.

Som deltakar på konferansen i Århus på slutten av 1990-talet er det i dag kjekt å få stå for ei oppfølging av denne lova. Elles kan eg nemna at under Århus-konferansen var byråkratane i Miljøverndepartementet og eg sjølv på hotellrommet og såg fotballkampen mellom Noreg og Brasil, og Noreg vann – altså mens denne konferansen gjekk føre seg.

Århuskonvensjonen etablerer at alle menneske har rett til å leva i eit reint miljø, og erkjenner at demokratiske avgjerdsprosessar er ein føresetnad for berekraftig utvikling.

Gjennom å kopla miljø- og menneskerettar blir Århuskonvensjonen noko meir enn ein miljøkonvensjon. Mens vi tidlegare såg på miljøinformasjon som eit verkemiddel i miljøpolitikken, blir rett til miljøinformasjon ein rett for enkeltindividet.

Ein samla komite meiner at det er viktig at folk får større moglegheit til å ta personlege kunnskapsbaserte val, val som fører til eit betre miljø og moglegheit til å påverka samfunnsutviklinga som miljøbevisste forbrukarar med kontroll av offentlege myndigheiter.

Ein liten digresjon: Me beklagar i forhold til det som står i innstillinga, at Høgre, Kristeleg Folkeparti, Framstegspartiet og Senterpartiet gjev miljørørsla tips til nye aksjonsformer gjennom at dei fryktar aksjonsverksemd i forhold til dette miljøinformasjonsregelverket. Eg må seia at eg er overraska over den mistilliten som eit fleirtal i Stortinget viser til ei miljørørsla som nettopp ønskjer denne lova.

Det er òg med undring eg har sett at det er somme i Regjeringa som heng igjen i korridorane til organisasjonar som eigentleg ikkje er så opptekne av miljøet, og som nærast kvar gong dei høyrer ordet «miljø», føler at dei må høyra etter og gå imot. Me skal seinare få høyra innlegg frå representantar som gjerne har gløymt å ta av seg den hatten dei hadde då. Men eg vil seia at den som ikkje forstår at miljø er viktig for næring, har eit problem. Me kan f.eks. sjå på korleis norsk sokkel har utvikla seg, og kor flinke dei har blitt når det gjeld miljøet der, og det er nettopp fordi me har stilt krav til miljøet. Det må ein ikkje gløyma.

Så til nokre innvendingar til forslaga. Samansetninga av klagenemnda er uklar. Fokuseringa på staten som innkjøpar og premissleverandør for næringsutvikling meiner SV er svært viktig. SV og Arbeidarpartiet meiner at klagenemnda må vera breitt samansett, og at ein medlem må ha bakgrunn i problemstillingar knytte til offentlege innkjøp. Samtidig meiner òg SV og Arbeidarpartiet at når klagenemnda gjer vedtak, må ein få ei offentleggjering – skriftleg grunngjeven – frå klagenemnda. Dette vil eg spesielt be miljøvernministeren om å seia noko om i innlegget sitt seinare.

Ei anna problemstilling er at i lova legg ein føringar i forhold til eit vesentlegheitskriterium, dvs. ei skjønsmessig kvalifisering, altså at ein ikkje skal senda ut på høyring ting som nokon trur ikkje er så vesentlege. Det er

jo nettopp det som er føremålet med høyringar, at ein skal finna ut om ting er vesentlege eller ikkje vesentlege.

SV er nøgd med at denne miljølova – trass i ein del svake sider – no blir vedteken. Me er òg nøgde med at ein samla komite ønskjer å evaluera lova etter to år. Me reknar med at ein då vil koma tilbake med dei forslaga som SV fremmar i dag.

Presidenten: Hallgeir H. Langeland har tatt opp de forslagene han refererte til.

Synnøve Konglevoll (A): Den saken som vi nå behandler, har ikke vært av dem som har fått mest oppmerksomhet i media – bortsett fra et Høyre-utspill der man kritiserte den. Det er urettferdig, for dette er en ganske stor og viktig miljøsak.

Lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet gjør at Norge har fått på plass et lovverk som muliggjør ratifisering av Århuskonvensjonen av 1998. Loven er også en operasjonalisering av retten til miljøinformasjon, som er stadfestet i Grunnloven § 110 b.

En av hovedtankene bak prinsippet om rett til miljøinformasjon er at folk må få større mulighet til å ta personlige, kunnskapsbaserte valg som gjør at de kan bidra til et bedre miljø som forbrukere, og kan engasjere seg i offentlige beslutningsprosesser. Derfor er dette en lov som følger opp viktige prinsipper om demokrati, om åpenhet og om å gi folk bedre mulighet til å ta ansvar for samfunnsutviklinga.

En av innvendingene mot denne loven er at den vil føre til økt byråkrati og økte byrder, særlig for små og mellomstore bedrifter. Jeg tror det er en overdreven frykt. Virksomhetene er allerede i gjeldende rett pålagt å ha kunnskap om sin egen miljøpåvirkning. Det nye er at folk flest skal få rett til tilgang på denne informasjonen. Vi i Arbeiderpartiet regner for øvrig med at Regjeringa, i samarbeid med næringsorganisasjonene for små og mellomstore bedrifter, legger best mulig til rette for at disse skal kunne oppfylle plikten til å gi miljøinformasjon, uten at det påfører dem unødige ekstraarbeid.

Jeg er glad for at det i komiteen er bred enighet om lovendringa. Riktignok er regjeringspartiene her i Stortinget litt halvklunkne til det hele. Det virker på meg som om de gjennom særmerknadene reserverer seg litt i forhold til Regjeringas opplegg. Men de er med, og det er positivt.

Fra Arbeiderpartiets side støtter vi altså Regjeringas opplegg, bortsett fra på ett område: klagenemnda. Vi ønsker en litt annen sammensetning av klagenemnda, at staten skal være bedre representert. Begrunnelsen er at staten har flere roller å ivareta i disse spørsmålene, både som innkjøper og som premissleverandør for næringsutvikling. Vi ønsker videre å lovfeste at vedtakene i klagenemnda skal offentliggjøres fortløpende, bl.a. gjennom Lovdata.

Før jeg avslutter, er det én ting som jeg vil understreke. Det er at jeg håper at dette blir mer enn en papirlov. Jeg håper også departementet ser det som ønskelig at

denne loven skal føre til at folk – både som forbrukere og som samfunnsdeltakere – kan ta mer aktive miljøvalg og delta i beslutningsprosesser. Jeg håper derfor at Regjeringa følger dette opp gjennom konkrete tiltak. Ett konkret tiltak er å gå igjennom erfaringen vi har med dagens merkeordninger, og se om det er et virkemiddel som kan forbedres. Jeg tror det er mange i dag som er litt usikre på hvilke produkter som egentlig er miljøvennlige, og som ikke opplever at dagens merkeordninger gir god nok og trygg nok veiledning.

I proposisjonen heter det:

«Dersom man skulle ønske å utvikle mer aktive informasjonsplikter, ville det kreve grundig utredning av samlet virkemiddelbruk, blant annet hvilken handlefrihet man har nasjonalt uten å komme i konflikt med det internasjonale handelsregelverket, og forholdet mellom nasjonal og internasjonal regulering mer generelt. På dette tidspunkt er det derfor et stykke fram til at disse spørsmålene er modne for lovregulering.»

Jeg sitter med en følelse av at departementet her gjør saken litt overdrevent vanskelig. Jeg tror det er mye vi kan gjøre i Norge. Jeg syns dette lukter litt for mye av dersom, hvis, så fremt, i fall. Derfor har Arbeiderpartiet og SV lagt inn en merknad der vi sier at det er behov for en forbedring av merkeordningen og «en mer aktiv bevisstgjøring av forbrukerne». Vi ber derfor om at disse utredningene settes i gang.

I tillegg kan mye gjøres gjennom Lokal Agenda 21, og komiteens flertall viser til at Regjeringa arbeider med Nasjonal Agenda. Jeg håper at dette med både merkeordninger og Lokal Agenda 21 er en utfordring som Regjeringa tar. Dersom statsråd Børge Brende tar denne utfordringen i sitt innlegg i dag, kan vi dessuten korte ned på replikkunden.

Representanten Hallgeir H. Langeland har allerede fremmet de forslagene som Arbeiderpartiet er medforslagsstiller til.

Leif Frode Onarheim (H): Når Odelstinget i dag behandler forslaget til ny lov om miljøinformasjon, er det flere grunner til det. For det første er dette Norges oppfølging av Århuskonvensjonen. Den innebærer som kjent at vi internasjonalt er forpliktet til å innarbeide retten til miljøinformasjon i det norske lovverket. For det andre har Norge faktisk grunnlovfestet retten til miljøinformasjon.

Miljøinformasjon har hittil vært berørt i enkelte spredte lovbestemmelser, men ikke på en systematisk, helhetlig måte. Mer enn 20 år etter at denne grunnlovsbestemmelsen trådte i kraft, er det derfor ønskelig at den blir operasjonalisert i det norske lovverket. Det er derfor fornuftig at Regjeringen nå formaliserer dette.

Med denne loven får allmennheten og forbrukerne tilgang på viktig miljøinformasjon. Det gjelder produktinformasjon og informasjon om privat eller offentlig virksomhet som kan innebære alvorlige miljøutfordringer. Informasjon om miljøet og muligheten til å leve på en måte som bidrar til å redusere miljøproblemene, angår grunnleggende verdier av stor betydning for enkeltmen-

nesker, for fremtidige generasjoner og for samfunnet generelt. Spesielt viktig er informasjon i forhold til å gjøre valg for seg og sin familie når det gjelder lokale miljøforhold – slik som luftkvalitet og støy, eller utslipp fra virksomhet i nabolaget – eller produkter som man omgås daglig. Større personlig frihet og mangfold i samfunnet generelt forsterker kravet om at enhver må ha rett til å velge og rett til å vite.

Under behandlingen av loven har det imidlertid fremkommet viktige innvendinger fra næringslivet mot en del sider ved lovforslaget. Derfor har det vært riktig å foreta enkelte presiseringer.

Et område som har vakt bekymring, er om bedrifter kan bli tvunget til å offentliggjøre bedriftshemmeligheter vedrørende produksjonsmetoder og produktsammensetning. Denne bekymringen var også Høyre opptatt av under behandlingen av lovforslaget. Næringslivet skal selvfølgelig ikke bli tvunget til å oppgi forretningsmessige hemmeligheter som kan bli misbrukt av konkurrentene.

Jeg vil spesielt understreke at forslaget fra flertallet i komiteen om å stryke annet ledd i § 3 i loven ikke endrer intensjonen om at produkter som omfattes av produktkontrollloven, skal behandles av denne loven og ikke av miljøinformasjonsloven. Det er flertallets klare mening at spørsmål som direkte gjelder det enkelte produkts egenskaper, virkninger, innhold etc. skal reguleres etter de to foreslåtte nye §§ 9 og 10 i produktkontrollloven, slik at hensynet til bedriftenes rett til å beskytte forretningshemmeligheter fortsatt skal gjelde.

Vi har også vært opptatt av at den nye loven ikke må føre til at næringslivet pålegges økt oppgaveplikt og merbelastning, og særlig småbedriftene og småkommunene. Jeg er derfor glad for at Regjeringen har avvist de mest ytterliggående forslagene fra Miljøinformasjonsutvalget om dette. Det gjelder bl.a. forslaget om kommunal utredningsplikt. Vi mener også at det må sørges for at miljøvernforvaltningen følger nøye de virkninger loven får for små og mellomstore bedrifter, slik at vi ikke øker det allerede for omfattende skjemaveldet ytterligere.

Jeg vil presisere at miljøinformasjonsforpliktelsen, slik den er definert i loven, begrenser seg til allmennhetens rett på tilgang til informasjon som allerede foreligger hos bedriftene av andre lovpålagte hensyn. Derfor har regjeringspartiene i innstillingen sagt at dersom pliktene i loven viser seg å innebære urimelige og utilsiktede byrder for disse, må miljøverministeren komme tilbake med forslag om hvordan dette bør løses.

Det er også viktig med en særlig aktsomhet overfor misbruk av ordningen, som kan føre til unødvendig belastning for den rapporteringspliktige.

Når representanten Langeland antyder at det er noen som viser frykt bare ordet «miljø» blir nevnt, må jeg få lov til å replisere at jeg nok har jobbet langt mer praktisk med å bedre miljøet og med miljøinformasjon enn noen annen i denne sal.

Med de presiseringer vi har i merknadene og de forutsetningene vi har lagt inn, vil Høyre anbefale at forslaget til ny lov om miljøinformasjon vedtas.

Øyvind Vaksdal (FrP): I proposisjonen fra departementet foreslås «lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet». Det foreslås i tillegg endringer i offentlighetsloven, produktkontrollloven, plan- og bygningsloven, tvangsfullbyrdelsesloven og genteknologiloven.

Den foreslåtte miljøinformasjonsloven skal ifølge departementet styrke og klargjøre gjeldende rett på miljøinformasjonsområdet og bidra til å operasjonalisere – som det heter så fint – retten til miljøinformasjon. Videre hevder departementet at loven vil bringe norsk rett i samsvar med nye internasjonale forpliktelser.

I utgangspunktet skal lovforslaget være en tilpasning til Århuskonvensjonen. Denne konvensjonen gjelder det offentliges plikt til å gi miljøinformasjon, allmennhetens rett til deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet samt adgang til klage og domstolsprøving på miljøområdet.

Regjeringens forslag går imidlertid betydelig lenger enn det som er nødvendig i henhold til Århuskonvensjonen. I lovforslaget skal ikke plikten til å gi miljøinformasjon bare gjelde det offentlige, men også all privat virksomhet. Denne særnorske oppfølgingen av konvensjonen tar vi i Fremskrittspartiet avstand fra, bl.a. på bakgrunn av at verken gjeldende direktiv eller forslag til nytt miljøinformasjonsdirektiv i EU pålegger privat virksomhet å gi slik informasjon. Dette lovforslaget innebærer at norsk næringsliv blir pålagt enda et særnorsk krav. Dette vil vi selvfølgelig ikke være med på. Denne plikten til å besvare ethvert spørsmål av miljømessig art vil medføre betydelige kostnader i store deler av norsk næringsliv, og bidra til å svekke norsk næringslivs konkurransevne i forhold til konkurrenter i land som ikke har tilsvarende krav. Regjeringens lovforslag har dessverre ikke lagt særlig vekt på hva disse ekstra kostnadene vil bety av merbelastning for norsk næringsliv.

Jeg vil i tillegg understreke at allmennhetens krav om miljøinformasjon må kombineres med andre viktige hensyn, som bedriftenes rett til å skjerme opplysninger om produksjonsmetoder og produktsammensetning samt innsyn fra konkurrerende bedrifter.

Lovforslaget går etter vår mening altfor langt, og langt utover det som er nødvendig. Vi vil derfor stemme mot § 5 annet ledd, og hele kapittel 4, Miljøinformasjon om virksomhet. Vi vil i tillegg stemme mot forslaget om ny § 10 i produktkontrollloven.

Jeg vil med dette ta opp Fremskrittspartiets forslag, nr. 2, i innstillingen.

Jeg vil samtidig be om at voteringen blir lagt opp slik at vi får anledning til å stemme subsidiært for Senterpartiets forslag når det gjelder §§ 5, 9 og 16. Vi støtter i tillegg Senterpartiets forslag når det gjelder § 2 første ledd punkt b.

Presidenten: Representanten Øyvind Vaksdal har tatt opp det forslaget han refererte til.

Bror Yngve Rahm (KrF): Miljøinformasjonsloven som blir vedtatt i dag, skal styrke og klargjøre gjeldende

rett på miljøinformasjonens område, og bidra til at forbrukerne skal sikres rett til å vite hvilke miljøkonsekvenser de varene de kjøper, har for det ytre miljø. Videre vil innbyggerne sikres rett til å vite hvilke konsekvenser offentlige beslutningsprosesser har for miljøet. Kristelig Folkeparti mener det er gledelig at loven vil bringe norsk rett i samsvar med nye internasjonale forpliktelser.

Miljøinformasjonsloven vil i første rekke ha følgende konsekvenser:

- Forvaltningsorganer på sentralt, regionalt og kommunalt nivå pålegges et særskilt ansvar for å ha og gjøre allment tilgjengelig oversiktsinformasjon om miljøtilstanden og miljøforhold innenfor sine respektive ansvarsområder.
- Loven styrker allmennhetens rett til å få miljøinformasjon hos offentlige organer gjennom særskilte innsyns- og saksbehandlingsregler som går lenger enn offentlighetsloven, og ved å gjøre loven gjeldende overfor flere organer enn det som regnes som forvaltningsorgan etter offentlighetsloven.
- Alle som driver virksomhet i offentlig og privat sektor, får nå plikt til å ha kunnskap om forhold i egen virksomhet som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet, og allmennheten gis rett til å få miljøinformasjon direkte fra virksomheten. På dette området mener Kristelig Folkeparti at det i privat sektor er tilstrekkelig at en bransjevis skal kunne redegjøre for konsekvensene virksomheten har for det ytre miljø. Vi tror at dette vil bedre den informasjonen som blir gitt, og det vil forenkle arbeidet, spesielt for mange små- og mellomstore bedrifter.
- Det vil bli lovfestet nye rettigheter i forhold til miljøinformasjon om produkter i miljøinformasjonsloven og i produktkontrollloven.
- Den nye loven gir regler for hvordan en i beslutningsprosesser av betydning for miljøet skal sikre allmennheten innflytelse og deltakelse.

Alle disse tiltakene vil føre til at engasjerte innbyggere og miljøbevisste kunder kan sette større krav til varene de kjøper, og hvilke beslutninger det offentlige gjør.

Miljøriktig produksjon er i større og større grad et konkurransefortrinn i et marked med kritiske forbrukere. Videre er det å håpe at innbyggerne kan engasjere seg i offentlige prosesser, som f.eks. utbyggingssaker. Kristelig Folkeparti mener at de viktigste beslutningene når det gjelder bærekraftig utvikling, blir tatt lokalt. At innbyggerne i større grad gis rett til å engasjere seg i disse, er derfor viktig.

Miljøinformasjonsloven, som blir vedtatt i dag, er et viktig bidrag til å øke bevisstheten hos innbyggerne i Norge når det gjelder miljøriktig atferd. Kristelig Folkeparti er derfor glad for at Stortinget slutter seg til dette viktige skrittet for miljøet. Selv om noen har antydnet at regjeringspartiene har reservert seg mot dette lovforslaget, vil jeg understreke at iallfall vi fra Kristelig Folkepartis side setter pris på at denne saken nå er kommet på bordet og får sin avklaring, og vi er selvsagt også glad for at stortingsflertallet nok en gang slutter seg til hovedføringene i Regjeringens politikk.

Karin Galaaen (Sp): Senterpartiet er naturligvis enig i at Århuskonvensjonen skal ratifiseres, og at lovverket skal tilpasses i tråd med det. Men det er i denne sammenhengen nødvendig å peke på at lovforslaget – med svært begrensede unntak – innebærer at det innføres forpliktelser til å gi alle opplysninger som enhver måtte finne det for godt å be om. I § 2 defineres miljøinformasjon til å omfatte

«faktiske opplysninger og vurderinger om miljøet og om faktorer som virker eller kan påvirke miljøet, herunder planlagte og iverksatte tiltak eller aktiviteter i miljøet, produkters egenskaper eller innhold, forhold ved drift av virksomhet, og administrative avgjørelser og tiltak, herunder enkeltavgjørelser, avtaler, regelverk, planer, strategier og programmer, samt tilhørende analyser, beregninger og forutsetninger».

Dette er ikke småtteri. Samlet sett innebærer bestemmelsen et betydelig inngrep i eiers rådighet over egen virksomhet og eiendom.

Plikten til å utlevere miljøinformasjon går utover rene faktaopplysninger som virksomheten har. Det vil også kunne kreves sammenstillinger av data og vurderinger. For en god del enkeltmennesker som driver næring, vil det bli bortimot umulig å oppfylle lovens krav. Tusenvis av små virksomheter, både innen primærnæringene og ellers, mangler administrasjonskapasitet til å oppfylle kravene i loven. Loven setter også forbud mot å ta betalt for arbeidet med å framskaffe og gi ut slik informasjon.

Det kan være på sin plass å minne om at norsk næringsliv generelt er positivt til åpenhet om miljøinformasjon i virksomheten. Hensynet til markedet tilsier at dette er fornuftig. Dette gjør behovet for en detaljert og altomfattende lovpålagt plikt enda mer unødvendig.

Senterpartiet kunne ønsket at lovforslaget ble begrenset til bare å gjelde retten til miljøinformasjon som det offentlige er i besittelse av, og ikke at det også skal omfatte private virksomheter. Det er dette Århuskonvensjonen legger opp til. Det ville dessuten dekket opp det alt vesentlige av miljøinformasjon som allmennheten kan ha interesse av. Ettersom det ikke er mulig å oppnå flertall for det, ønsker Senterpartiet en mer moderat endring for å redusere belastningen. Vi ønsker en nedre grense, slik at små virksomheter ikke blir omfattet av loven. Vi mener det er hensiktsmessig å benytte en eksisterende definisjon som finnes i regnskapsloven. Det ville unnta private enkeltmannsforetak med eiendeler under 20 mill. kr og færre enn 20 ansatte. Aksjeselskap, statsforetak og økonomiske foreninger vil derimot komme innenfor lovens virkeområde. I tillegg til Senterpartiet er det dessverre bare Fremskrittspartiet som ser positivt på en slik begrensning.

Som nevnt er altså Senterpartiet enig i at Århuskonvensjonen skal ratifiseres. Men vi er ikke enig i at norsk lovgivning skal gå vesentlig lenger på dette området enn nødvendig for å få ratifisert konvensjonen, og lenger enn det vi har forstått at de fleste EU-land er villig til å legge seg på. Vi kunne iallfall tatt dette i to trinn, hvis en virkelig kunne dokumentere at dette er samfunnsnyttig.

Det skulle være unødvendig å minne om at store deler av næringslivet er hardt presset, og at en derfor må være svært forsiktig med å pålegge virksomheter større byrder enn det som er nødvendig for å oppfylle viktige samfunnsmessige behov på en tilfredsstillende måte. Senterpartiet kan ikke se at det er gitt tilstrekkelig begrunnelse i proposisjonen for den foreslåtte merbelastningen som loven vil medføre. Det er i liten grad belyst de ekstra plikter lovforslaget innebærer for næringslivet, ekstraplikter som altså ikke blir lagt på konkurrenter i andre land. Det er ikke tvil om at lovforslaget bryter sterkt med de uttalte intensjonene om at det skal bli enklere å drive næringsvirksomhet her i landet.

Representanter fra regjeringspartiene har i media uttrykt bekymring for de økte belastningene for næringslivet loven kan føre med seg. Omsorgen for små bedrifter er spesielt nevnt. Det tok seg godt ut, men det hjelper lite når lovforslaget likevel stemmes igjennom slik Regjeringen har foreslått. Det er heller ingen trøst at omtanken er tatt med i et par merknader. De fleste har erfart at merknader i komiteinnstillinger ofte har besynderlig kort holdbarhetsdato.

Senterpartiet ser faren for at lovhjemlene kan bli misbrukt, og håper forvaltningen vil være spesielt oppmerksom på aksjonsvirksomhet der bedrifter blir forespurt om informasjon gjentatte ganger over kort tidsrom fra samme interessenter. Så får vi se hvordan dette utvikler seg. Vi er i alle fall glad for at loven skal evalueres. Det er bra at en samlet komite har gått inn for en evaluering når vi har sett hvordan loven fungerer i praksis og Klagenemnda har vært i funksjon i to år.

Til slutt vil jeg ta opp Senterpartiets forslag.

Presidenten: Karin Galaaen har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Statsråd Børge Brende : Retten til å vite om helse- og miljøskader er grunnleggende. Retten til å påvirke beslutninger som berører miljøet, er en viktig rettighet, men forutsetter riktig og tilgjengelig informasjon om miljøet og hvordan det står til. Retten til å delta i beslutningsprosesser og saker er et supplement til det representative demokratiet vi har.

Retten til miljøinformasjon er grunnlovfestet i Norge, som også flere representanter har vært inne på. Det har den vært i mer enn ti år, helt siden Stortinget vedtok miljøparagrafen i Grunnloven, § 110 b, i 1992. De folkevalgte la den gang en binding på seg selv og på fremtidige storting, regjeringer og styrende myndigheter. De vedtok en forpliktelse til å utferdige lovverk og føre en praksis som sikrer borgerne rett til miljøinformasjon. Sivilombudsmannen, som også er Stortingets ombudsmann, har ved en rekke anledninger påpekt at Grunnloven § 110 b ikke er fulgt opp i ettertid gjennom et adekvat lovverk. De som sier at man ikke bør gå lenger enn Århuskonvensjonen når det gjelder miljøinformasjonsloven, sier derfor også at vi ikke skal følge opp på en god måte det som er fastsatt i Grunnloven § 110 b. Sivilombudsmannen har ved en rekke anledninger påpekt at det

her er en divergens mellom Grunnlovens krav og det lovverket som vi har til rådighet. Jeg kunne gjerne tenke meg å få utdypet hvordan man har tenkt å løse dette, ikke minst med tanke på Senterpartiets innlegg her i stad.

Vi er ikke alene om å styrke retten til miljøinformasjon. Dragkampen om EUs nye direktiv om miljøinformasjon har vært hard og har pågått i lang tid, helt til nå nylig da direktivet endelig gikk igjennom. Siden 1992 har også arbeidet med miljøinformasjon internasjonalt skutt fart, og vi fikk Århuskonvensjonen i 1998 med sine tre pilarer. Samtidig med forslaget til en egen lov om miljøinformasjon er Stortinget invitert til å samtykke i at Norge ratifiserer Århuskonvensjonen, som allerede har trådt i kraft. Norge vil i så fall være blant de første som ratifiserer denne konvensjonen, som er et viktig bidrag til demokratiserings- og moderniseringsprosessen i Europa.

Det forslaget til lov som Regjeringen har lagt frem, er etter mitt syn både godt fundert og godt balansert. Forslaget har vært gjenstand for en bred høring, hvor mange gav verdifulle råd om forbedringer og mangler som har påvirket sluttproduktet. Det har vært en inkluderende prosess, helt i tråd med Århuskonvensjonens ånd. Men Regjeringen har også våget å gå lenger enn det Århuskonvensjonen krever av oss som et minimum, jf. det jeg sa knyttet til Grunnloven og Sivilombudsmannens krav.

Noe av det jeg kanskje er mest glad for når det gjelder dette, er at næringslivet har vært en så aktiv og konstruktiv medspiller. Et samlet utvalg stilte seg bak forslaget om at også private må gi informasjon direkte til borgerne når det er etterspurt, vel vitende om at næringslivet med dette påtar seg nye forpliktelser. Dette er modige og modne avgjørelser som viser at vi har et moderne og fremtidsrettet næringsliv. På dette punktet ligger vi i forkant i Europa. Men jeg må understreke at loven ikke er en lov om aktiv informasjonsplikt for næringslivet og heller ikke en lov om rapportering til offentlige myndigheter, slik enkelte forsøker å fremstille det. Det sentrale er at den enkelte borger på forespørsel f.eks. skal kunne få vite direkte fra nabobedriften om den forurenses. Slik informasjon vil bedriften stort sett allerede ha og er pliktig til å ha gjennom annet regelverk. Store deler av næringslivet er allerede i dag åpne i forhold til omverdenen om miljøvirkningene av sin virksomhet. En slik åpenhet vil stort sett også være en fordel for næringslivet selv. Det den nye loven innebærer, er å tydeliggjøre den enkeltes rett til å få denne informasjonen. Derfor var også næringslivets organisasjoner, som var med og utredet denne NOU-en, enig i de krav som Miljøinformasjonsutvalget fremmet.

Regjeringen har også ment at det er viktig at loven behandler alle næringer likt. Regjeringen har videreført forslaget om at man skal kunne etterspørre informasjon om miljøproblemer forårsaket av produkter før de kommer til Norge. Dette vil f.eks. gjøre det lettere å etterspørre informasjon om bruk av regnskogtømmer i hagemøbler o.l., jf. den debatten vi hadde om tropisk tømmer tidligere i dag i Stortinget.

Når det gjelder merkeordninger, er det klart at de må ses i forhold til våre forpliktelser gjennom WTO, men

jeg vil likevel ta initiativ til å få vurdert nærmere behovet for videre arbeid på dette området.

Det har også avslutningsvis vært viktig for meg å fastslå at når det gjelder forretningshemmeligheter som man innrapporterer til produktregistre, skal man ha trygghet for at de ikke kommer ut. Dette har jeg presisert i loven på en annen måte enn det lovutvalget la opp til.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Øyvind Vaksdal (FrP): Som jeg sa i mitt innlegg tidligere, går dette lovforslaget langt utover det som er nødvendig for å tilpasse oss Århuskonvensjonen og miljøinformasjonsregelverket i EU. Dette medfører store ekstrabelastninger for norsk næringsliv og svekker konkurranseevnen for norske bedrifter.

Vil statsråden gi meg en forklaring på hvorfor man vil ødelegge for norsk næringsliv på denne måten, når det er totalt unødvendig? Hvorfor har ikke statsråden heller lyttet til sin partifelle, Leif Frode Onarheim, som ifølge Dagens Næringsliv også mener at lovforslaget går altfor langt?

Statsråd Børge Brende: Ved bl.a. å lytte til næringslivet og også lytte til de spørsmål som representanten Onarheim har tatt opp, har vi justert loven i forhold til det som lovutvalget kom opp med. Blant annet har jeg fastslått at det man innrapporterer som bedriftshemmeligheter, f.eks. til Produktregisteret, skal man ha full trygghet for ikke skal kunne komme ut. Det var en helt nødvendig presisering.

Jeg har også presisert at det offentlige ikke skal ha noen utredningsplikt hvis det er noen som henvender seg til det offentlige. Dette la lovutvalget opp til, og jeg har sagt at det er for ressurskrevende. I forhold til at dette skal være totalt unødvendig, innebære store ekstra kostnader og være ødeleggende for næringslivet, så er jeg nesten, med all respekt, av den tro at representanten selv innser at dette kanskje er å ta litt kraftig i. Det som hevdes, er jo direkte feil. Næringslivets organisasjoner har selv sittet i utredningsutvalget og anbefalt en lov som faktisk går lenger enn det Regjeringen har fremlagt for Stortinget. Det er en modifisert utgave jeg har fremlagt. Dessuten gjøres det til et hovedpoeng at Århuskonvensjonen ikke krever det vi nå gjør i forhold til private bedrifter, og det de skal stille opp med av informasjon.

Men representanten Vaksdal, som vanligvis har den største respekt for Grunnloven, var jo ikke inne på denne problematiseringen i forhold til hva Grunnloven § 110 b krever av oss. Stortinget har vedtatt at også privat sektor har en informasjonsplikt på miljøområdet. Sivilombudsmannen har over flere år påpekt at det er manglende oppfølging av dette fra Regjeringens side. Jeg vil selvsagt sørge for at Regjeringen ikke kommer i klammeri med kontroll- og konstitusjonskomiteen i dette spørsmålet. Vi har fulgt opp det Sivilombudsmannen faktisk har påpekt. Det er en informasjonsplikt, men det er ikke en plikt til å komme med annen informasjon enn det bedriften alle-

rede sitter med, og som det også er påkrevd at den kommer med i forhold til andre deler av vårt lovverk.

Hallgeir H. Langeland (SV): Som eg sa i innlegget mitt, hadde SV ein del innvendingar til miljøinformasjonslova. Blant anna kom det under dei grundige høyringane som energi- og miljøkomiteen hadde i forhold til lova, innvendingar frå Forbrukerrådet. SV er alltid lydhøyr overfor Forbrukerrådet, som me meiner har ein svært viktig funksjon i det norske samfunnet.

Eit par spørsmål: Det at lova legg opp til ei skjønsmessig vurdering av eit vesentlegheitskriterium, kan jo fort bli noko som gjer at lova ikkje fungerer, nemleg ved å ha ulike definisjonar på kva som er vesentleg og kva som er uvesentleg. Så mitt spørsmål til miljøvernministeren er om han kan illustrera for Stortinget kva som ligg i omgrepet vesentlegheitskriterium, sånn at ein forstår at vesentlegheitskriterium ikkje er å svekja lova.

Så gjeld det dette med klagenemnda si samansetjing og korleis vedtak der skal følgjast opp. SV hadde helst sett at det var sanksjonar mot folk som ikkje følgde opp lovverket. Det er det ikkje fleirtal for, men det er noko ein gjerne kan koma tilbake til i neste runde. Men det må vel vera slik at når ein fattar vedtak i klagenemnda, må dei offentleggjerast, slik at det har ein funksjon å klaga, og slik at ein ser at klaga anten blir teken til følgje eller avslått på ein skikkeleg måte.

Til slutt vil eg gjerne utfordra miljøvernministeren når det gjeld samansetjinga av klagenemnda. Det er eit forslag frå SV og Arbeidarpartiet om å ha med nokre som har med offentlege innkjøp å gjera, f.eks. Grøn stat. Er det naturleg at dei sit i klagenemnda?

Statsråd Børge Brende: Når det gjelder offentleggjering av klagenemndas avgjørelser, er det ikkje sagt noe uttrykkelig om dette i lovteksten. Men jeg synes det er fornuftig at nemndas avgjørelser blir offentlige. I det ligger også hele poenget med loven, og det at man skal ha gjennomslagskraft. Derfor har vi valgt ikke å knytte sanksjoner til dette i denne runden, utover det at man blir kjent med nemndas avgjørelser.

Når det gjelder nemndas sammensetning, skal den bestå av representanter fra næringslivet, miljøvernorganisasjonene, media og forbrukersiden. Så kan man selvsagt diskutere om enda flere burde vært med, men jeg synes at dette er tilstrekkelig. Man måtte sette grensen et sted. Samtidig er jeg enig med representanten i at det offentlige har et viktig ansvar i forhold til Grønn stat, at man er seg bevisst sine innkjøpsordninger, men dette mener jeg det er viktigere å ivareta på annen måte enn ved deltakelse i en nemnd som faktisk skal komme med anbefalinger i forbindelse med miljøspørsmål.

Jeg har også vært opptatt av at denne loven ikke skal misbrukes. Det tror jeg er vesentlig. Misbruk av loven vil ikke være tillatt. Selv om representanten mener at det ikke er noen grunn til å fastslå det i dag, tror jeg det er viktig at man skal føle at loven ikke kan brukes i en obstruksjonssammenheng. Selv om jeg ikke her og nå skal antyde at det blir gjort, synes jeg det er greit å fastslå det.

Dersom virksomheter utsettes for aksjonspregete krav om informasjon som rammer på en uheldig måte eller på annen måte er åpenbart urimelig, kan bedriften avvise kravet med hjemmel i loven. Det synes jeg også det er greit å ha med når man nå skal se på hvordan loven skal praktiseres.

Hallgeir H. Langeland (SV): Det var iallfall eit svært positivt signal frå miljøvernministeren når det gjeld offentleggjering av vedtak. Det er klart at med dei signala kan miljøvernministeren gå vidare med dette standpunktet. Han veit at han då vil ha støtte frå Arbeidarpartiet og SV i dette.

Så til spørsmålet om vesentlegheitskriteriet. Poenget med høyringar er jo nettopp at ein skal få fram om ting er vesentlege eller uvesentlege innvendingar i forhold til eit lovverk. Då må det vera om å gjera at ein ikkje driv med skjøn på førehand. Då øydelegg ein for lovas intensjon. Høyringa skal få fram om ting er vesentlege eller uvesentlege. Eg forstår ikkje kvifor ein skal ha med den skjønsvurderinga som ein legg opp til. Eg vil nok ein gong be om at dette blir forklart.

I forhold til samansetjing går forslaget frå SV – som miljøvernministeren tydelegvis ikkje har lest – ut på å ta ut ein av næringslivsrepresentantane til fordel for den representanten i offentleg sektor som har ansvar for å driva med innkjøp, og som dermed har ein svært viktig funksjon i forhold til staten som miljøpådrivar. Eg går ut frå at miljøvernministeren er einig med SV i at det må staten bli. Der er det dessverre ein svært lang veg å gå.

Statsråd Børge Brende: Jeg er helt enig med representanten Langeland i at staten også har en del upløyd mark når det gjelder å få til grønnere offentlige innkjøp. Derfor har vi nå et nært samarbeid mellom Miljøverndepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet om hvordan staten også skal skjerpe seg. Blant annet har jeg vært ute og krevd at det offentlige i større grad også skal bruke returpapir, ikke minst ble det illustrert gjennom den saken vi hadde når det gjaldt de økonomiske problemene som Hurum Fabrikker hadde. Det er også slik at vi skal stille noe strengere krav i forhold til det offentlige når det gjelder at man bare skal bruke sertifisert tømmer, som bl.a. er fra regnskog.

Jeg har litt vanskelig for å se at det er nødvendig at det offentliges innkjøpere, som skal skjerpe seg på disse områdene, må sitte i en nemnd som skal avgjøre miljøspørsmål. Det kan lett bli bukken som passer havresekken hvis staten selv skal være representert i en slik nemnd. Jeg tror at de mer uavhengige aktørene som man nå inviterer, faktisk innebærer en bedre sammensetning av nemnden.

Når det gjelder vesentlighetskriteriet, må jeg si at det er viktig å understreke at alle har rett til å delta i de beslutningsprosessene som er av betydning for miljøet. Det er fastslått i loven. Her stilles det ikke noe krav om at saken må ha vesentlige konsekvenser for at man skal være en deltaker og komme med innspill. Jeg mener imidlertid at det er naturlig å stille et mer omfattende krav til medvirkning i forbindelse med forslag som skal sendes ut på

høring. Ellers kan man risikere at det norske samfunnet blir enda mer byråkratisk. Hvis én organisasjon krever at en sak som er ganske kurant, skal sendes ut på en lang høring, kan det også forsinke. Vi hørte på nyhetene i dag tidlig at det var veldig store forsinkelser i forbindelse med boligbygging, fordi en eller annen kommer med en innsigelse, eller at det er store kostnader. Jeg tror det er avgjørende å ha et vesentlighetskriterium i forhold til utredning, men ikke i forhold til deltakelse.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Hallgeir H. Langeland (SV): Eg takkar nok ein gong statsråden for svaret, og eg beklagar at han ikkje heilt forstår poenget med dette vesentlegheitskriteriet som SV og Arbeidarpartiet vil ha vekk.

Det eg ønskjer å spørja statsråden om no, går på det med representasjon i klagenemnda. Statsråden gav uttrykk for at ein person som hadde å gjera med offentlege innkjøp, f.eks. knytt til Grøn stat, sannsynlegvis ville få habilitetsproblem. Det høyrer seg fornuftig ut, synest eg òg. Men det betyr at slik som miljøvernministeren tenkjer, at nemnda skal setjast saman med tre frå næringslivet, så blir altså desse definerte som habile. Det blir lite logisk for meg. Då må eg berre be om ei forklaring på kva statsråden meiner med det han sa i den siste replikken.

Statsråd Børge Brende: Det jeg mente i forhold til at staten skulle la seg representere, var vel at man måtte unngå en situasjon som fremstår som om bukken passer havresekken. Slik som denne nemnden er sammensatt nå, deltar ulike aktører som har en interesse av å bli omfattet av loven. Jeg mener at statens oppgave først og fremst er å gi et godt lovverk, og også følge opp at loven blir fulgt. Men dette er ingen stor sak. Jeg har hatt et avslappet forhold til om staten også skal sitte representert her, men jeg mener at det er avgjørende for legitimiteten til loven at også næringslivet er godt representert. Næringslivet har vært positivt til loven. NHO anbefalte tross alt lovutkastet slik det var i sin opprinnelige form. Deres deltakelse i denne nemnden er viktig. Det er bra at vi spiller på lag med næringslivet, og det ville etter min mening gitt en dårlig signaleffekt å kaste dem ut når de har vært så konstruktive under hele prosessen.

Så har jeg også fått med meg at representanten Langeland mener at jeg ikke forstår Arbeiderpartiet og SVs argumentasjon knyttet til vesentlighetskriteriet og de problemene som kan oppstå i den sammenheng. Jeg tror det representanten Langeland prøvde å si, var at vi ikke er enig i vurderingene knyttet til om det skal være et slikt vesentlighetskriterium. Jeg sier ikke at det er enkelt å stille et slikt vesentlighetskriterium, men jeg mener at det vil være feil at enhver kan kreve i en hvilken som helst sak at den skal ut på en omfattende høring, uten at man ser nærmere på hvilken karakter saken har, og om den er stor nok til dette. Men som jeg også understreket, er det prinsipielt viktige i denne sammenhengen at offentlige

myndigheter skal sørge for at allmennheten skal gis muligheter til å komme med innspill og delta i alle beslutningsprosesser av betydning for miljøet. Her stilles det ikke noe vesentlighetskriterium. Men i forhold til å kreve en utredningsprosess gjøres det det. Dette er også en naturlig oppfølging av det arbeidet Regjeringen nå gjør i forbindelse med fremtidige endringer i plan- og bygningsloven. I dag kan man komme med innsigelser og kreve nye utredninger på flere ledd, når man har plansaken, når man har byggesaken, og når man har byggeplanen. Det fører til at det kan gå veldig lang tid i en slik prosess. Det skaper også en manglende respekt for det lovverket vi har. Jeg tror at skal denne loven fungere, kan man ikke kreve svære utredninger i saker som ikke er vesentlige. Så får vi da heller gå inn og jobbe litt mer med hvordan dette vesentlighetskriteriet skal fungere i praksis, men jeg tror ikke det blir så vanskelig. Vi har også skjønsmessige bestemmelser i lovverket vårt fra før, og her vil det utvikle seg en praksis over tid.

Synnøve Konglevoll (A): Det er ikke for å trekke ut debatten, jeg vil bare presisere at Arbeiderpartiet ikke er med på det forslaget som går på vesentlighetskriteriet. Det kan hende at man bare kunne ha fått strøket det i referatet i ettertid, men jeg synes det kunne være greit å ha sagt det, siden både SV og statsråden har framstilt det slik.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 397)

S a k n r . 2

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om endringer i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) (Innst. O. nr. 62 (2002-2003), jf. Ot.prp. nr. 87 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Ola T. Heggem (Sp): Representanten Inger Enger har vært saksordfører når det gjelder forslaget om å endre forurensningslovens avfallsdefinisjoner og å gi næringslivet større frihet til selv å avgjøre hvordan de vil håndtere avfallet sitt. Forslaget til endring av forurensningslovens avfallsdefinisjoner har to hovedmålsettinger. For det første er det ønskelig å gi næringslivet større handlefrihet og ansvar til å velge avfallshåndtering innenfor de gjeldende miljøpolitiske rammebetingelsene, slik at de blir oppmuntret til å finne kostnadseffektive løsninger.

For det andre er endringen ment å gjøre grensen mellom de ulike avfallstypene klarere.

Siden Inger Enger ikke er medlem av Odelstinget, vil jeg framføre Senterpartiets synspunkter på vegne av henne.

Sluttbehandling av avfall ved deponering og forbrenning medfører utslipp til jord, luft og vann og er kilde til både lokale og globale miljøproblemer. Det er derfor viktig å iverksette tiltak som reduserer mengden avfall som går til sluttbehandling, jf. den nasjonale målsettingen om at mengden avfall til sluttbehandling innen 2010 skal være om lag 25 pst. av generert avfallsmengde.

Forslaget til lovendring innebærer nye begreper og en ny gresnedragning mellom avfallstypene ved å erstatte begrepene «forbruks- og produksjonsavfall» med «husholdnings- og næringsavfall». Husholdningsavfall vil være alt avfall fra husholdningene, mens næringsavfall vil være alt avfall som oppstår der det blir drevet virksomhet. Høringsinstansene har vært gjennomgående positive til den nye gresnedragningen. Det er imidlertidpekt på faren for økt forsøpling, behovet for økt kontroll med besitter av næringsavfall, faren for svekket beredskap for renovasjon, konsekvenser for avfallsgebyret, forholdet til helselovgivningen og behovet for overgangsordninger. Det må tas hensyn til disse forholdene ved gjennomføring av endringen.

For å kunne prøve ut hvordan endringene virker, har vi lagt inn et forslag om å evaluere lovendringen etter to år. Dette forslaget har vi et håp om kan få flertall her i dag.

Senterpartiet vil understreke at endringene i forurensningsloven må gjennomføres på en slik måte at målene om økt kildesortering og gjenvinning blir oppfylt. Endringene må heller ikke føre til at nye miljøproblemer oppstår, og det må bli en samfunnsmessig gevinst.

Gjennom behandlingen av forslaget er det avdekket at det er en reell fare for at den foreslåtte endringen av avfallsdefinisjonene kan føre til økte kostnader for husholdningene gjennom økte avfallsgebyrer. Dette forholdet ble også tatt opp under Stortingets behandling av St.meld. nr. 24 for 2000-2001. Departementet foreslår en overgangsordning på to år for å gi kommunene mulighet til å tilpasse sin virksomhet til den nye situasjonen på avfallsfeltet, slik at det ikke blir uforholdsmessig høye drifts- og kapitalkostnader som skal dekkes gjennom avfallsgebyrer fra husholdningene.

Senterpartiet mener det er særlig grunn til å være opp-tatt av situasjonen i de minste kommunene og der det er spredt bosetting. Her vil det bli kostbart og lite samfunnsøkonomisk dersom flere renovatører skal operere side om side. Hvis ikke samdriftsfordelene blir utnyttet, risikerer særlig husholdninger i slike områder å få økte avfallsgebyrer. Gjennom utforming av forskrifter må det legges opp til et fleksibelt system der det kan lages tilpassede lokale eller regionale løsninger.

Mange kommuner har investert betydelig innenfor avfallshåndteringsområdet. Mange kommuner sitter også med ansvar for gamle deponier. Dette gir høye faste kostnader. Vi er bekymret for at disse kostnadene i noen kommuner kan komme til å måtte dekkes inn gjennom en

betydelig redusert avfallsmengde. Det vil være riktig at næringslivet fortsatt må være med og betale for disse kostnadene, og også for en beredskapsordning på avfallsområdet.

Det er fare for økt transport ved at private operatører velger å frakte avfall over større avstander for å få rimeligere sluttbehandling. Økt transport er ikke ønskelig av hensyn til lokalmiljø, trafikksikkerhet og klimautslipp. Det må påses at gevinstene ved økt gjenvinning av avfall ikke spises opp ved at det blir mer transport. Det må legges opp til løsninger som ikke bare er til fordel for næringslivet, men som også er samfunnsmessig og miljømessig optimale.

Senterpartiet mener at den foreslåtte overgangsordningen på to år før loven trer i kraft, må gjelde fra det tidspunktet lovendringen blir vedtatt. Det må videre gis mulighet for kommunene til å pålegge avfallsbesittere å levere våtorganisk avfall til særskilte mottak dersom det er nødvendig ut fra lokale forhold.

Med dette tar jeg opp Senterpartiets forslag i innstillingen og forslag nr. 4, som er omdelt i salen.

H e i d i G r a n d e R ø y s hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten: Representanten har teke opp dei forslaga han refererte til.

Synnøve Konglevoll (A): Dette er en sak som har blitt sendt til Stortinget to ganger tidligere. Siste gang den ble behandlet, var i forbindelse med stortingsmeldinga om Regjeringas miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand våren 2001. Stortinget gav da sin tilslutning til hovedelementene i forslaget, men la samtidig ganske sterke forutsetninger til grunn.

Denne endringa vil føre til økte utgifter for kommunene til kontroll og beredskap. Derfor sa flertallet bl.a. klart fra om at næringslivet må bidra økonomisk til dette kontroll- og beredskapsansvaret, slik at ikke folk flest måtte betale gjennom økte renovasjonsgebyr. Flertallet la inn klare føringer om at renovasjonsgebyrene ikke skal øke utover det som er normal prisstigning.

Arbeiderpartiet og SV mener at disse føringene dessverre ikke er fulgt godt nok opp av Regjeringa. Vi er, med bakgrunn i proposisjonen og høringa her i Stortinget, bekymret for at avgiftene til vanlige folk vil øke, og at forslaget som det ligger, kan bety økte utgifter også for næringslivet i distrikta. Vi mener også at det er uhenksmessig å pålegge kommunene økt konkurranseutsetting hvis ikke kommunene ønsker det.

Jeg vil takke saksordføreren for at hun har gjort en grundig jobb, og Senterpartiets merknader må ses på som saksordføreren forsøk på å dra Regjeringas forslag i en retning som er bedre for vanlige folk og bedre for næringslivet i distrikta. Men Regjeringa har jo fått flertall sammen med Fremskrittspartiet, og jeg er nok litt mindre optimistisk enn representanten Inger Enger i forhold til om vi kunne fått til så mye her.

På denne bakgrunn tar Arbeiderpartiet og SV opp forslaget om at saka skal sendes tilbake til Regjeringa for videre utredning. Vi mener det kan gjøres mer for å unngå at dette blir en ordning som vanlige folk og næringslivet, spesielt i distrikta, taper på. Men ettersom det er grunn til å anta at vårt forslag blir nedstemt, vil Arbeiderpartiet og SV allerede nå varsle at vi subsidiært vil stemme for forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet, om å foreta evaluering etter at loven har virket i to år.

Presidenten: Synnøve Konglevoll har teke opp det forslaget som ho refererte til.

Siri A. Meling (H): Forslaget om å endre dagens begreper «forbruks- og produksjonsavfall» til «nærings- og husholdningsavfall», innebærer en klar forenkling. Næringsavfall vil være alle typer avfall som stammer fra næringsvirksomhet, mens husholdningsavfall vil være alle typer avfall som stammer fra husholdningene. På denne måten vil vi unngå grensetilfeller og begrepsforvirringer i forhold til hvordan avfallet skal håndteres, og av hvem. Dette har vist seg å ha en praktisk betydning, idet de eksisterende begrepene har blitt praktisert ulikt i landets kommuner og til dels vært en kime til konflikt mellom avfallsbesitter, private renovatører og kommunene.

Etter den foreslåtte lovendringen vil det være kommunenes ansvar å håndtere avfallet fra husholdningene, mens håndteringen av avfallet fra næringslivet ikke vil være en kommunal oppgave.

Dette innebærer at næringslivet selv får frihet til å velge hvordan de vil håndtere eget avfall. Høyre tror at dette vil stimulere til økt bevissthet rundt egen avfallshåndtering med de muligheter dette gir for økt miljøbevissthet, effektivisering og reduserte kostnader. Det vil bl.a. gjøre det mer interessant å utarbeide egne bedriftsinterne avfallsplaner, ikke minst for å redusere avfallsmengden og sortere avfall for gjenvinning. På den annen side vil det åpne seg muligheter for at private aktører på renovasjonsmarkedet i sterkere grad vil kunne konkurrere med etablerte offentlige aktører.

Det å styrke konkurransen innenfor dette markedet ved at det kommunale avfallsmonopolet reduseres, vil i seg selv kunne bidra til en bedre, mer effektiv og fleksibel avfallshåndtering.

Kritikerne av den foreslåtte lovendringen frykter at offentlige renovasjonsselskaper skal tape markedsandeler og skyve kostnader for dette over på husholdningene.

Med all respekt for dette syn vil jeg allikevel påstå at det er svært defensivt. De offentlige renovasjonsselskapene har allerede en etablert infrastruktur og et grep i markedet som gjør at de burde ha et konkurransefortrinn i forhold til den nye situasjonen lovendringen vil medføre. Dette betyr at endringen mer må ses på som en mulighet for økte inntekter enn som en trussel om å tape markedsandeler.

Høyre har i sine merknader understreket betydningen av at gebyrene for husholdningene ikke øker som følge av endringene i forurensningsloven utover det som kan anses som normal prisstigning.

Det må også bemerkes at loven foreslås å tre i kraft 1. juli 2004, slik at de offentlige renovasjonsselskapene har tid til å forberede den nye konkurransesituasjonen.

Enkelte frykter at endringen i loven vil føre til økt forsøpling og annen ulovlig disponering av avfall. Kommunene skal derfor gis mulighet for å kontrollere at næringslivet håndterer sitt avfall på en forsvarlig måte, og at kostnadene ved dette dekkes fullt ut av avfallseieren.

Høyre ser på den foreslåtte lovendringen som et ledd i arbeidet med å forenkle, stimulere til valgfrihet og konkurranse samt å øke fokuseringen på avfallshåndtering innenfor en miljøbevisst profil.

Jeg vil med dette anbefale det framlagte lovendringsforslaget fra Regjeringen.

Øyvind Vaksdal (FrP): Miljøverndepartementet foreslår å endre forurensningslovens avfallsdefinisjoner med tilhørende bestemmelser. Begrepet «forbruks- og produksjonsavfall» foreslås endret til «nærings- og husholdningsavfall». Resultatet av dette vil være at kommunenes ansvar på avfallsfeltet blir redusert, samtidig som offentlige og private virksomheter gis økt handlefrihet med hensyn til eget avfall.

Departementets forslag til endring av lovens avfallsdefinisjoner har som hovedmålsetting å gi næringslivet større ansvar og handlefrihet til å velge avfallshåndtering innenfor de gjeldende miljøpolitiske rammebetingelser. Denne økte handlefriheten vil generelt stimulere til økt bevissthet i næringslivet om avfallsreduksjon. Det er imidlertid viktig å understreke at reduserte mengder avfall som kommer inn under dagens kommunale avfallsmonopol, ikke nødvendigvis vil gi redusert aktivitet for de kommunale innsamlingsordninger og behandlingsanlegg. Det som vil være avgjørende, er om kommunene klarer å drive sin virksomhet på en konkurransedyktig måte i et marked. Kommunene har etter mitt skjønn allerede et konkurransefortrinn i og med at de allerede har etablert en betydelig infrastruktur for innsamling og behandling av avfall. Jeg ble imidlertid både forbauset og skuffet over kommunenes og renholdsverkens defensive holdning i komitehøringen. Det virket som om de hadde tapt konkurransen før den egentlig hadde begynt. Det er derfor viktig å fokusere på husholdningenes avfallsgebyr og at kommunene ikke øker disse utover det som kan anses som normal prisstigning. Man kan ikke fritt velte kostnadene over på kommunens innbyggere som følge av at man taper i konkurransen grunnet sin defensive holdning.

Fremskrittspartiet støtter lovforslaget fra Regjeringen og mener det er et skritt i riktig retning at man åpner for større konkurranse på dette området. Vi vil imidlertid ta til orde for en evaluering av loven etter to år for å fange opp eventuelle svakheter som da kan rettes opp.

Med dette tar jeg opp forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet.

Presidenten: Øyvind Vaksdal har teke opp det forslaget som han refererte til.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg starta med å unnskylde meg overfor Arbeidarpartiet for at eg i førre sak drog dei inn i eit godt standpunkt som SV stod for. Det var slett ikkje meininga. Det er gjerne eit uttrykk for at samarbeidet har vore så godt at eg trudde me var einige om alt! Så det beklagar eg hermed.

Så til denne saka. Eg trur at representanten frå Framstegspartiet i sitt innlegg var inne på noko vesentleg som dei allereie no forsøker å stikka frå. Det er nemleg slik – i alle fall er det ein påstand frå SV – at me her risikerer at hushalda får ei større rekning. For den privatiseringa ein driv med her, blir ein utgiftspost som til sjuande og sist kjem til å føra til at det norske folk blir pålagt større skattar og avgifter, for å bruka den terminologien som Framstegspartiet er best kjent med.

Framstegspartiet er no sannsynlegvis med på eit forslag som aukar utgiftene for hushalda til behandling av søppel. Det kan dei ikkje fri seg frå. Nettopp derfor burde dei gått saman med Arbeidarpartiet og SV for å få dette utgreidd. No tek dei ein sjanse. Den sjansen kan altså føra til at hushalda får høgare avgifter – med Framstegspartiet sine stemmer. Det må ein vera klar over når ein gjer det ein gjer.

Reint ideologisk er det jo heilt klart i Høgre og Framstegspartiet si ånd å gjera det ein gjer i dag, nemleg å pressa fram ei privatisering av offentleg verksemd. Det er forståeleg reint ideologisk. Men ein må ikkje forsøka å springa frå konsekvensane. Derfor burde ein altså gått grundigare inn i dette.

SV er på si side oppteke av distriktsvinklingane på dette. Me trur nok at dette kan fungera i ein del større byar, at det er relativt enkelt å gjera det her i Oslo, men dersom ein reiser til Ryfylke eller andre plassar der det er rimeleg skrint med folk, vil ikkje dette fungera. Ein får ikkje næringslivet til å kjøra milevis for å henta nokre pappkartongar langt inne på heia der det allereie er ei kommunal teneste frå før. Så dette systemet er altfor dårleg gjennomtenkt. Derfor seier kommunane at dette vil me eigentleg ikkje ha. Derfor seier reinhaldsverket at dette er me eigentleg kritiske til. Og derfor seier altså SV og Arbeidarpartiet at dette må greiast ut nærare, dette må ein gå meir inn i, slik at ein veit kva ein gjer.

SV og Arbeidarpartiet konstaterer at eit stortingsfleirtal vedtek ei lov som det etter vår oppfatning ikkje har full kontroll over konsekvensane av. Det beklagar me, men me skal jaggju meg følgja med på kva som skjer når hushalda f.eks. får høgare avgifter fordi næringslivet skal prioriterast nok ein gong.

Presidenten: Presidenten er ikkje sikker på om alle omgrepa som Langeland brukte, er parlamentariske, og bed Langeland merke seg det til neste innlegg.

Bror Yngve Rahm (KrF): Den saken som vi har til behandling i dag, er et viktig skritt i retning av en mer fornuftig behandling av avfall. Forurensningslovens avfallsdefinisjoner med tilhørende bestemmelser blir endret, og dagens begreper «forbruks- og produksjonsavfall» foreslås endret til «nærings- og husholdningsavfall».

Endringene i forurensningsloven innebærer også at kommunenes ansvar på avfallsfeltet blir noe redusert, samtidig som offentlige og private virksomheter gis økt handlingsfrihet med hensyn til håndtering av eget avfall.

Dette innebærer derimot ikke at kontrollen med avfall blir dårligere. For å sikre fortsatt kontroll med den delen av forbruksavfallet som etter lovendringen vil være unntatt fra tvungen kommunal renovasjon, vil flertallet på Stortinget delegerer myndighet til kommunene til å føre tilsyn med besitter av næringsavfall etter forurensningsloven § 48. På den måten vil man hindre en eventuell risiko for økt forsøpling som følge av lovendringen.

Den foreslåtte endringen skal også gjøre grensen mellom de ulike avfallstypene klarere. Dagens grensdragning mellom forbruks- og produksjonsavfall er i mange tilfeller uklar, og begrepene blir praktisert ulikt i landets kommuner. Ettersom grensen har betydning for hvilket avfall som er undergitt tvungen kommunal renovasjon eller kan håndteres av private renovatører uten kommunens samtykke, skaper dette liten forutsigbarhet for avfallsbesitter. Videre vil ulike rammevilkår i ulike deler av landet og potensial for konflikter mellom avfallsbesitter, private renovatører og kommunene være farer som vi nå kan styre unna.

Flertallet i komiteen viser til at lovendringen gir næringslivet økt frihet til å velge mellom ulike avfallshåndteringsløsninger for eget avfall, med de muligheter det gir for effektivisering og reduserte kostnader. Kristelig Folkeparti mener at en slik endring generelt vil stimulere til økt bevissthet i næringslivet om avfallsreduksjon. Vi mener også dette vil gjøre det mer interessant å utarbeide bedriftsinterne avfallsplaner, bl.a. for å redusere avfallsmengdene og å sortere avfall for gjenvinning. Skjerpede krav til avfallsbehandling og innføring av en avgift på sluttbehandling av avfall har forsterket næringslivets behov for å kunne velge sorterings-, innsamlings- og behandlingsløsninger. Lovendringen vil legge til rette for en slik utvikling og dermed bidra til økt kildesortering og gjenvinning ved at prisene næringslivet vil stå overfor ved avfallsdisponering, i større grad forventes å reflektere kostnadene knyttet til behandling av avfallet de leverer.

Fra opposisjonen har det blitt hevdet at denne lovendringen vil føre til at kommunenes renovasjonsetater blir satt under økt konkurranse. Kristelig Folkeparti er ikke særlig bekymret for dette.

Flertallet, som Kristelig Folkeparti er en del av, vil påpeke at reduserte mengder avfall som kommer inn under dagens kommunale avfallsmonopol, ikke nødvendigvis vil gi redusert aktivitet for de kommunale innsamlingsordningene og behandlingsanleggene. Det avgjørende er om kommunene vil kunne drive sin virksomhet på en konkurransedyktig måte i et fritt marked. Flertallet vil i denne sammenheng understreke at kommunene allerede har etablert en betydelig infrastruktur for innsamling og behandling av avfall, og de bør derfor ha gode forutsetninger for å kunne være konkurransedyktige.

Det er viktig for Kristelig Folkeparti å påpeke betydningen av at de private renovatørene stilles overfor de

samme regler og rammebetingelser med hensyn til krav til avfallshåndtering. Det er kvaliteten på renovatørene som er viktig, ikke hvilket navn det står på bilen som kjører rundt og samler inn avfallet.

De endringene som blir vedtatt av Stortinget i dag, vil være riktige for å få større fokusering på riktig avfallsbehandling i næringslivet og i husholdningene. At næringslivet handler miljøriktig, er et konkurransefortrinn i et marked med flere og flere kritiske kunder. Avfallsbehandling hører med i dette bildet.

Statsråd Børge Brende: Jeg er glad for at forslaget til endring av avfallsdefinisjonene i forurensningsloven nå endelig vedtas. Forslaget har versert i flere år, og det er positivt at det nå kommer på plass.

Dagens begreper, forbruksavfall og produksjonsavfall, foreslås endret til henholdsvis husholdningsavfall og næringsavfall, som også flere representanter har vært inne på. Dette har en rekke positive virkninger:

- Dagens tolkningstilsvil vedrørende grensen mellom definisjonene vil reduseres.
- Endringene innebærer økt frihet for bedrifter til selv å bestemme hvordan de vil disponere avfallet sitt. Dette vil gi bedriftene en økonomisk oppmuntring til å sette i verk tiltak for å redusere avfallsmengdene og å sortere avfall for gjenvinning.
- Deler av kommunenes monopol på mottak av avfall vil konkurranseutsettes. Samtidig får kommunene adgang til å delta i konkurransen om å motta og behandle dette avfallet. Kommunene kan beregne fortjeneste ved mottak av slikt avfall, i motsetning til situasjonen i dag.

Forslaget må ses i sammenheng med andre virkemidler på avfallsfeltet som drar i samme retning, mot mer kildesortering og gjenvinning og mindre sluttbehandling av avfall. Både sluttbehandlingsavgift, strengere regler for deponering og forbrenning og returordninger for ulike avfallsfraksjoner vil, sammen med denne lovendringen, bidra til at vi kan nå målsettingen om at maksimum 25 pst. av avfallet skal gå til sluttbehandling innen 2010.

Dette lovforslaget ble presentert for Stortinget første gang i en stortingsmelding om rikets miljøtilstand på slutten av 1990-tallet, og den ble sendt på høring. Stortinget bad da om en bredere gjennomgang av dette, og regjeringen Stoltenberg kom tilbake til Stortinget i neste melding om rikets miljøtilstand med en grundig gjennomgang og en meget positiv omtale av dette forslaget. Det ble anbefalt. På bakgrunn av at Stortinget sluttet seg til dette, jobbet jeg videre med det, og legger nå frem denne proposisjonen.

Jeg synes det er positivt at et flertall i komiteen støtter forslaget, men jeg er litt overrasket over at f.eks. Arbeiderpartiet, som tidligere har vært positivt til dette, nå ikke ønsker å vedta forslaget, men vil sende det tilbake til Regjeringen for ytterligere utredning. Det er altså ikke grenser for hvor mange utredninger som trengs i det norske samfunnet. I den forrige saken vi hadde til behandling, skulle loven evalueres etter to år. Jeg ser at det er man

(Statsråd Brende)

også inne på her hvis dette først blir vedtatt. – Så det er nok å ta tak i også i forhold til nye utredninger!

Når det gjelder de påstandene som er kommet, synes jeg det er viktig å få frem at næringslivet etter lovendringen vil få ansvar for å håndtere eget avfall. Når det kommunale monopolet oppheves, og det åpnes for konkurranse med hensyn til mottak av avfall, vil det i utgangspunktet kunne føre til lavere kostnader for næringslivet. Det er bl.a. derfor vi foreslår dette. Og til dem som er opptatt av en mer aktiv næringspolitikk og en mer aktiv industripolitikk: Hvorfor skal man ikke etterkomme et krav fra næringslivet gjennom flere år om at man også kan få utnytte avfallet sitt? Det er faktisk slik at avfall har en verdi. Når avfallet går ut av en bedrift, kan man si det er en verditransport i det avfallssystemet vi har i dag, for dette kan resirkuleres, det kan gjenvinnes, og det kan brukes.

Gjennom de forslagene Regjeringen nå har kommet med, som også er ønsket av næringslivet selv, vil man stimulere til økt bevissthet i næringslivet om avfallsproblemer. Det vil bli mer interessant for bedriftene å utarbeide egne interne avfallsplaner, bl.a. for å redusere mengden avfall og øke graden av sortering og gjenvinning. Det er miljømessig meget bra.

Lovendringen vil sannsynligvis bidra til økt kildesortering og gjenvinning fordi prisene næringslivet står overfor med hensyn til avfallshåndtering, i større grad ventes å reflektere kostnadene knyttet til behandling av avfallet som leveres. Bedrifter med nesten usortert avfall, som det er altfor mye av i dag, vil trolig oppnå et dårligere tilbud fra private renovatører enn dersom avfallet var sortert, fordi renovatørene igjen må forholde seg til kostnadene ved å behandle avfallet, f.eks. sluttbehandlingsavgiften.

Det er også slik at jeg selvsagt er opptatt av at man opptrer skikkelig i forhold til forsøpling, og for å sikre at næringsavfallet blir behandlet på forsvarlig måte, vil kommunene få delegert myndighet til å føre tilsyn med besittere av næringsavfall og til å kreve utgiftene ved dette dekket. Kommunene vil også få delegert myndighet til å kreve gebyr til dekning av kostnadene ved slike kontroller. Det er bra for det norske samfunnet at vi får økt gjenvinningen, og det er bra for det norske samfunnet at næringslivet kan spare penger på dette. Når næringslivet kan gjøre det, er det selvsagt også bra for den enkelte forbruker, som ikke kan betale noe mer i renovasjonsavgift enn det kommunene faktisk har som kostnader knyttet til å hente inn søppelet.

Presidenten: Det vert replikkordskifte.

Øyvind Vaksdal (FrP): I motsetning til den forrige saken vi behandlet, støtter Fremskrittspartiet dette lovforslaget fra Regjeringen. Vi er svært positive til at det innføres større konkurranse på dette området.

På bakgrunn av den defensive holdning som kom fram under høringen, både fra kommunene og fra Norske Renholdsverks Forening, er det oppstått en frykt for at kommunene skal tape denne konkurransen og som følge

av dette øke gebyret til husholdningene for å kompensere for inntektstapet.

Vil statsråden forsikre Stortinget om at Regjeringen gjennom fylkesmennene vil skjerpe kontrollen, slik at kommunene ikke velter kostnadene over på kommunens innbyggere, og at gebyrene ikke økes ut over ordinær prisstigning?

Statsråd Børge Brende: Først vil jeg gjerne si til representanten Vaksdal at jeg synes det er bra at regjeringspartiene og Fremskrittspartiet står sammen i denne saken. Det er en viktig sak for bl.a. å øke gjenvinningen av avfall fra næringslivet i Norge, samtidig som det gir muligheter for innsparing. Jeg deler også representanten Vaksdals syn på at enkelte har opptrådt veldig defensivt her. Hvis det er slik at de kommunale renovasjonsverkene er så gode som de sier – og det er jo ingen grunn til å tro noe annet – hvorfor mener de da at de vil tape i konkurransen? Det skal jo være åpne anbudsrunder, og de kommunale renovasjonsverkene har faktisk vært i bransjen i mange år og har et stort fortrinn i forhold til private aktører som skal etablere seg på markedet. Jeg tror faktisk de har gode muligheter til å vinne anbudene. Jeg synes man skal ha en offensiv holdning til dette.

For de kommunale avfallsmottakene som får inn redusert mengde avfall som følge av lovendringen, vil det selvsagt i en overgangsfase kunne bli behov for en tilpasning av kapasiteten på driftsutstyret. Redusert aktivitet vil føre til reduserte inntekter, men også til reduserte utgifter. Det er helt klart at kommunene ikke har rett til å kreve mer enn kostpris for behandling av avfall fra husholdninger. Det er derfor ikke anledning til å øke gebyrene for husholdningsavfall for å kunne tilby lavere priser for næringsavfall. Dette vil jeg instruere fylkesmennene om å følge meget nøye med på. En økning av renovasjonsavgiften fordi man eventuelt skulle miste et anbud, skal selvsagt ikke påføres brukerne. Da bør kommunen heller vurdere å legge også dette ut på anbud. Mange kommuner har gjort det, med meget gode erfaringer.

Så vil jeg legge til at vi må huske på at en del kommuner faktisk har økt resirkuleringen og gjenvinningen. Det koster noe mer å ha flere kompostbinger, men det er bra for miljøet, så det må vi se litt uavhengig av konkurranseutsetting og den generelle prisutviklingen.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg starta med å replisera til statsråden i forhold til at enkelte ønskjer å utgreia saka meir, at eg trur ikkje at det partiet som statsråd Brende nemnde, er noko unntak i den samanhengen. Eg er kjend med at statsråden greier ut forskjellige saker, t.d. kvoteregimet, som har drege veldig ut. Det skulle jo ha kome i fjor haust. Kulturminnefondet skulle ha vore på plass – det er ei mengd saker som statsråden sjølv slit med å koma fram med. Så eg trur han skal vera forsiktig med å harselera over andre sitt behov for å få fakta på bordet før ein fattar dei nødvendige vedtaka.

Så til sjølve saka. Eg vil minna statsråden om at det viktigaste i avfallspolitikken er å minimera avfallet, altså

hindra at avfall oppstår. Det er det viktigaste punktet. Det kan verka som om det er det forslaget som er fremja i dag, som skal løysa problemet. Men løysinga ligg altså i å minimera produksjonen av avfall.

Så vil eg gjerne utfordra statsråden på dette med private hushald og eventuelle prispåslag. Er det sånn å forstå at det er næringslivet som skal finansiera det kontroll- og tilsynsverket som trengst i samband med oppfølginga av dette lovverket? Eller er det sånn at det faktisk vil bli hushalda som må dekkja den rekninga? Det trur eg det er viktig at ein er presis på, iallfall at ein viser at ein har oversikt over korleis dette vil slå ut.

Til slutt: Viss ein tenkjer at ein ute i distrikta skal få to ulike aktørar som skal samla inn avfall, næringsavfall og vanleg hushaldningsavfall, og som skal køyra rundt i to forskjellige bilar og gjera dette, er det sikkert at dette forslaget, som SV først og fremst ser på som ei privatisering, er til fordel for miljøet?

Statsråd Børge Brende: Først kort til denne spørsmålsstillingen om utredninger. Jeg merket meg at representanten Langeland mente at Regjeringen allerede tidlig i fjor høst burde ha fremlagt en odelstingsproposisjon i forhold til kvotereguleringene. Jeg vil minne om at Stortinget vedtok denne meldingen, oppfølgingen av meldingen i forhold til klimaet, i fjor vår. Det var da forutsatt at vi i løpet av vårsesjonen skulle komme med en odelstingsproposisjon. Der mener jeg at Regjeringen faktisk har noe tid igjen. Men det stemmer jo at dette også er en vanskelig problemstilling, på bakgrunn av at EU-direktivet her har tatt noe mer tid. Det er ikke en utredning det krever, det er en avventing og avklaring av posisjonene. Jeg kan også forsikre representanten Langeland om at Kulturminnefondet ble opprettet i år, og de utbetalingene som Stortinget har forutsatt, blir også utbetalt i inneværende år.

Når det gjelder dette nye avfallsregimet som vil føre til økt gjenvinning, vil jeg igjen forsikre representanten Langeland om at for å sikre at næringsavfall blir behandlet på forsvarlig måte, vil kommunene få delegert myndighet til å føre tilsyn med besittere av næringsavfall og til å kreve utgiftene ved dette dekket. I tillegg må fylkesmennene meget nøye påse at det ikke blir noen kryssubsidiering. Når det kommunale skal gå inn og konkurrere med private aktører om å få anbudene fra næringslivet, får de ikke lov til å la dette gå på bekostning av husholdningsavfallet. Det skal vi passe på. Vi skal også passe på at man ikke skrur opp prisene knyttet til husholdningsavfall og renovasjonsavgiften på grunn av at man har tapt anbud og ikke er villig til å nedbemanne og omstille egen renovasjonsvirksomhet. Det skal ikke bli noen sovepute. Det skal vi også påse.

Samfunnsøkonomisk og miljømessig er dette helt overmodent og ble sendt ut på høring første gang i 1998. Det kom en stortingsmelding fra Bondevik I-regjeringen, så kom det en stortingsmelding fra Stoltenberg-regjeringen, og nå er det kommet en odelstingsproposisjon. Å sende det ut på høring igjen synes jeg er ganske tafatt.

Ola T. Heggem (Sp): Som jeg sa i mitt hovedinnlegg, har ikke Senterpartiet noen sterke prinsipielle motforestillinger mot dette forslaget. Jeg kommer faktisk selv fra en region der vi allerede har tilpasset oss det nye regimet.

Men som jeg også sa i innlegget mitt, er vi bekymret for virkningene av lovforslaget i mindre kommuner med spredt bosetting og få næringsaktører. Jeg tenker da på det som også representanten Langeland var inne på, muligheten for økt transport, der to biler kjører delvis samme rute samtidig, og der man på grunn av pris velger deponi langt unna.

Deler statsråden denne bekymringen, og ser han faren for at de samfunnsmessige og miljømessige løsningene ikke alltid behøver å bli optimale?

Jeg har også et spørsmål som – ja, nå kom det bort. Jeg får nøye meg med det ene.

Statsråd Børge Brende: Representanten tar opp et viktig spørsmål. Når det gjelder små kommuner og konkurranseutsetting og det å kunne tilby kommunens innbyggere gode og effektive kommunale tjenester, er det mange som er veldig flinke. Hvis man ser på f.eks. snøbrøyting, er det ofte de små kommunene som er flinkest til å sette dette ut på anbud. Det er mange som har det som en viktig attåtnæring. Vi ser det også i forbindelse med små entrepriser knyttet til bygg- og anleggssektoren. Mange entreprenører med utgangspunkt i en liten kommune, hvor de kanskje har 25 pst. av virksomheten sin, bruker kompetansen til å gå ut og vinne oppdrag også i større byer og tettsteder. Jeg er ikke så veldig bekymret for de små og mellomstore kommunene, for de er ofte flinke til å få mest mulig ut av disse midlene. Det er faktisk vanskeligere i store og byråkratiske organisasjoner, hvor det er et vanskeligere og mindre gjennomslagskraftig system.

Når det gjelder eventuell økt transport knyttet til økt konkurranseutsetting, har jeg merket det innspillet. Det vi har sett på, er hva summen av virkningene av dette forslaget vil bli. Summen er at det vil bli økt gjenvinning. Det vil bli rimeligere for næringslivet å få håndtert avfallet sitt. Jeg trodde faktisk at Stortinget var veldig opptatt av at vi skulle ha en mer aktiv industripolitikk, nå som det egentlig er en knallhard internasjonal konkurransesituasjon. Hvis man kan få ned kostnadene punkt for punkt, føler vi at vi fra Miljøverndepartementets side har levert ett viktig element for å få ned kostnadene som norsk næringsliv står overfor på dette området, kostnader som man kanskje ikke har i andre land, hvor man har vært litt mindre dogmatiske, og hvor kommuneforbundet ikke har vært så avgjørende i forhold til å bestemme dette. For meg er det viktigste at vi øker gjenvinningen, og at vi får konkurranse.

Synnøve Konglevoll (A): I replikkordskiftet nå har det vært fokusering på gebyrene til husholdningene. Til det kan jeg si at selv om statsråden gav et langt svar til representanten Vaksdal, kunne han ikke love at gebyrene

til vanlige folk ikke ville øke mer enn prisstigningen. Han kunne altså ikke love det.

Et annet poeng er det som ble tatt opp i den siste relikken, hensynet til bedriftene i distriktene. Det er nok sannsynlig at konkurranseutsetting i de store byene kan føre til at næringslivet får redusert sine utgifter. Når det gjelder distriktene, er det imidlertid lite sannsynlig at det vil bli stor konkurranse om avfallet fra det lokale samvirkelaget eller hotellet. Men statsråden og flere her i salen har tvert imot pekt på at kommunene da kan ha fortjeneste på det avfallet som man i dag ikke kan ha fortjeneste på. Jeg er derfor bekymret for at dette er et forslag som vil ramme næringslivet i distriktene spesielt. Det er en av de tingene som ikke er fulgt godt opp i den proposisjonen som Regjeringa har lagt fram.

Statsråd Børge Brende: Jeg synes det er positivt at Arbeiderpartiets representant er opptatt av at vi skal få ned gebyrene knyttet til avfall. Men hvorfor er ikke Arbeiderpartiet opptatt av at næringslivet, som nå er i en knalltøff konkurransesituasjon, skal få mulighet til å få ned sine gebyrer og sine kostnader knyttet til håndtering av avfall når arbeidsplasser er satt under press? Vi har en veldig høy lønnsvekst i Norge i forhold til våre konkurrentland. Vi har et høyt rentenivå. Hvorfor skal ikke næringslivet da få ta skritt for å få ned de indirekte kostnadene her?

Så skyver man de private husholdningene foran seg og sier at jeg ikke kan garantere at de ikke skal få økte renovasjonsavgifter i årene fremover. Det jeg sier, er at gjennom økt konkurranseutsetting også for husholdningsavfall tror jeg muligheten for å få ned prisene blir økt. Hvis det er flere som kan gi konkurrerende tilbud, presser det prisene ned. Det har vi god og bred erfaring i forhold til. Jeg har ikke sett at Arbeiderpartiet akkurat har vært en pådriver i den sammenheng.

Grunnen til at man ikke kan utstede noen garanti for at ingen kommuner skal kunne utskrive høyere renovasjonsavgifter, kjenner også representanten Konglevoll veldig godt. Det er faktisk at en del kommuner vedtar at selv om de i dag ikke har gjenvinning av avfall og resirkulering, vil de kunne ønske det. Det er klart at det å ta miljøhensyn, og f.eks. begynne med resirkulering, vil ha noen kostnader. Det må jo også de som bor i kommunen, være villige til å betale for. Men kostnadene skal være så lave som overhodet mulig. Det skal testes ut i markedet hvem som kan levere dette på en rimeligst mulig måte. Jeg antar at også Arbeiderpartiet i tiden fremover er tilhenger av at kommuner som ikke driver med resirkulering, også skal gjøre det, og at det også for Arbeiderpartiet er akseptabelt at man over en kortere periode vil måtte øke kostnadene noe, for å få en ikke ubetydelig miljøgevinst tilbake.

Ola T. Heggem (Sp): Med en relativt kort treningsperiode er det lett å miste tråden fra denne talerstol.

Statsråden var inne på dette med kontroll av kryssfinansieringen. Det er en krevende oppgave, og det er en viktig oppgave. Det kan være greit å minne om at det

også kan føre til økt byråkrati, men det er kanskje et viktig byråkrati.

Jeg vil også takke for statsrådets lovprisning av små kommuner, jeg deler faktisk det synspunktet.

Så til det andre spørsmålet. Jeg vil be statsråden utdype sin mening om hvem som skal betale for å ta vare på gamle deponi. Det spørsmålet er faktisk vesentlig sett i forhold til framtidige avgifter for husholdningene.

Statsråd Børge Brende: Når det gjelder gamle deponier og hvordan man skal håndtere dem fremover, synes jeg representanten Heggem tar opp et viktig spørsmål. Det er slik at «forurenser betaler»-prinsippet selvsagt gjelder her. De som er besittere og eiere av avfallsdeponiene, har selvsagt ansvaret for at sigevannet ikke trenger ut, og også for å oppfylle de løpende miljøkrav som miljømyndighetene stiller. Husk på at mange av de selskapene som har deponert sitt avfall her, gjennom mange år har hatt en brukbar inntekt av dette, og det påhviler dem fortløpende å avsette nok, slik at de i fremtiden på en forskriftsmessig måte kan ivareta de miljøforpliktelsene som er knyttet til anleggene.

Et annet spørsmål er avfallsdeponianlegg hvor det ikke er mulig å påvise en eier – det er skiftet eier, eller selskapet er konkurs. Da er det en oppgave for staten løpende å vurdere de miljømessige konsekvensene av disse deponiene og om det er riktig av det offentlige å gå inn med tiltak. Men som et utgangspunkt gjelder «forurenser betaler»-prinsippet selvsagt her også.

Vi ser en økende tendens til at når det oppstår miljøproblemer knyttet til gamle miljøavgifter og forurenset grunn, sier man at her må miljømyndighetene og SFT komme inn og betale. Men det er jo de som har forurenset, som skal betale, eller så sender vi ut et veldig dårlig signal. Jeg er helt overbevist om at representanten Heggem og jeg er enige om det, men det han åpenbart er opptatt av, er at man ikke skal få en «det er ikke mitt bord»-tankegang, at alle skyver ansvaret fra seg. Miljømyndighetene må ta ansvar hvor det ikke finnes noen som er «søkegod». Da må vi ha et opplegg for det.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Fleire har ikkje bede om ordet til sak nr. 2.

(Votering, sjå side 405)

Geir - Ketil Hansen gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte

presidenten: Odelstinget skal votere i sakene nr. 1 og 2.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram seks forslag. Det er

– forslag nr. 1, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti

- forslag nr. 2, fra Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 3-5, fra Hallgeir H. Langeland på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 6, fra Karin Galaaen på vegne av Senterpartiet

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A .

L o v

om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven)

Kapittel 1 Innledende bestemmelser

§ 1 Lovens formål

Denne loven har til formål å sikre allmennheten tilgang til miljøinformasjon og derved gjøre det lettere for den enkelte å bidra til vern av miljøet, å verne seg selv mot helse- og miljøskade og å påvirke offentlige og private beslutningstakere i miljøspørsmål. Loven skal også fremme allmennhetens mulighet til å delta i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 2 Hva som forstås med miljøinformasjon

(1) Med miljøinformasjon menes faktiske opplysninger og vurderinger om

- a) miljøet,
- b) faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, herunder
 - planlagte og iverksatte tiltak eller aktiviteter i miljøet,
 - produkters egenskaper eller innhold,
 - forhold ved drift av virksomhet, og
 - administrative avgjørelser og tiltak, herunder enkeltavgjørelser, avtaler, regelverk, planer, strategier og programmer, samt tilhørende analyser, beregninger og forutsetninger,
- c) menneskers helse, sikkerhet og levevilkår i den grad de påvirkes eller kan bli påvirket av tilstanden i miljøet eller faktorer som nevnt i bokstav b.

(2) Med miljøet forstås det ytre miljø inkludert kulturminner og kulturmiljø.

Presidenten: Til første ledd bokstav b foreligger et avvikende forslag, nr. 6, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«§ 2 første ledd punkt b:

- b. faktorer som påvirker eller kan ha vesentlig betydning for miljøet, herunder
 - planlagte og iverksatte tiltak eller aktiviteter i miljøet,

- produkters egenskaper eller innhold,
- forhold ved drift av virksomhet, og
- administrative avgjørelser og tiltak, herunder enkeltavgjørelser, avtaler, regelverk, planer, strategier og programmer, samt tilhørende analyser, beregninger og forutsetninger.»

Fremskrittspartiet støtter forslaget fra Senterpartiet.

V o t e r i n g :

- 1.. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling første ledd bokstav b og forslaget fra Senterpartiet bifaltes innstillingen med 50 mot 18 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.18.42)
- 2.. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd og bokstaver bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 3 Forholdet til annen lovgivning

(1) Denne loven innskrenker ikke retten til opplysninger etter offentlighetsloven, forvaltningsloven eller annen lovgivning.

(2) Retten til miljøinformasjon gjelder med de begrensningene som følger av åndsverkloven.

(3) Loven gjelder ikke opplysninger i saker som behandles etter rettspleielovene.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 4 Lovens stedlige virkeområde

(1) Loven gjelder for norske offentlige organer og for virksomheter som er etablert i Norge.

(2) Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for offentlige organer og virksomheter på Svalbard og Jan Mayen. Kongen kan gi bestemmelser om lovens anvendelse på kontinentalsokkelen og i Norges økonomiske sone for virksomheter som ikke er etablert i Norge.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 2, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«§ 4:

Loven gjelder for norske offentlige organer i Norge.

Kongen kan bestemme at loven helt eller delvis skal gjelde for offentlige organer og virksomheter på Svalbard og Jan Mayen.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 56 mot 12 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.19.24)

Videre var innstillet:

§ 5 Definisjon av offentlig organ og rekkevidden av kapittel 3 og 4

(1) Bestemmelsene i kapittel 3 kommer til anvendelse på offentlige organer. Med offentlig organ menes

- a) ethvert forvaltningsorgan som er omfattet av offentlighetsloven § 1,
- b) rettssubjekter som utøver offentlige funksjoner eller tilbyr tjenester til allmennheten, og som er kontrollert av et organ som faller inn under bokstav a. Dette gjelder likevel ikke for aktiviteter som drives i konkurranse med private. Offentlig kontroll foreligger når organet som faller inn under bokstav a, oppnevner mer enn halvparten av medlemmene av rettssubjektets styrende organer eller på annen måte har bestemmende innflytelse over rettssubjektet,
- c) rettssubjekter som ved lov, forskrift eller på oppdrag fra organer som faller inn under bokstav a eller b, har til oppgave å utføre offentlige funksjoner eller tilby tjenester til allmennheten som vedrører miljøet. Dette gjelder bare for miljøinformasjon som knytter seg til disse funksjonene eller tjenestene.

(2) Bestemmelsene i kapittel 4 kommer til anvendelse på all annen offentlig eller privat virksomhet, herunder næringsvirksomhet og annen organisert virksomhet.

Presidenten: Til annet ledd foreligger et avvikende forslag, nr. 6, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«§ 5 andre ledd:

Bestemmelsene i kapittel 4 kommer til anvendelse på all annen offentlig virksomhet. Det samme gjelder privat næringsvirksomhet og annen organisert virksomhet som er regnskapspliktig etter lov om årsregnskap.»

Fremskrittspartiet har varslet at de går mot annet ledd i innstillingen og vil støtte forslaget fra Senterpartiet.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling første ledd bifaltes enstemmig.
2. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling annet ledd og forslaget fra Senterpartiet bifaltes innstillingen med 51 mot 17 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.20.10.)

Videre var innstillet:

§ 6 Betaling

Det er ikke adgang til å ta betaling for den miljøinformasjon som noen har rett til å få utlevert etter loven her, med mindre annet er bestemt i forskrift fastsatt i medhold av denne loven eller offentlighetsloven § 8.

§ 7 Forskrifter til loven

Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser til loven, herunder regler om betaling for miljøinformasjon og om kompetansen til og saksbehandlingen for Klagenemnda for miljøinformasjon.

Kapittel 2 Plikt til å ha kunnskap om miljøforhold

§ 8 Det offentliges ansvar for å ha og tilgjengeliggjøre miljøinformasjon

Forvaltningsorganer som nevnt i § 5 første ledd bokstav a skal på et overordnet nivå ha miljøinformasjon som er relevant i forhold til sine egne ansvarsområder og funksjoner, og gjøre denne informasjonen allment tilgjengelig.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 9 Kunnskap om miljøforhold i egen virksomhet

Enhver virksomhet som omfattes av kapittel 3 eller 4, plikter å ha kunnskap om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.

Presidenten: Her foreligger to avvikende forslag. Det er forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, og forslag nr. 6, fra Senterpartiet.

Forslaget fra Fremskrittspartiet lyder:

«§ 9:

Enhver virksomhet som omfattes av kapittel 3, plikter å ha kunnskap om forhold ved virksomheten, herunder deres innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.»

Forslaget fra Senterpartiet lyder:

«§ 9:

Enhver virksomhet som omfattes av kapittel 3 eller 4, plikter å ha kunnskap om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en vesentlig påvirkning på miljøet.»

Det votes først over forslaget fra Fremskrittspartiet og deretter alternativt mellom innstillingen og forslaget fra Senterpartiet. Fremskrittspartiet har varslet at de støtter dette forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

1. Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 56 mot 12 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 14.20.51)
2. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Senterpartiet bifaltes innstillingen med 51 mot 17 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.21.18)

Videre var innstillet:

Kapittel 3 Miljøinformasjon hos offentlig organ

§ 10 Rett til miljøinformasjon hos offentlig organ

(1) Enhver har rett til å få miljøinformasjon fra et offentlig organ, så langt informasjonen foreligger hos vedkommende organ eller omfattes av organets kunnskaps-

plikt etter §§ 8 eller 9, og det ikke er gjort unntak fra informasjonsretten etter loven her.

(2) Miljøinformasjonen foreligger hos vedkommende organ når informasjonen

- a) er i det offentlige organets besittelse, eller
- b) oppbevares av en fysisk eller juridisk person på vegne av det offentlige organet.

(3) Et krav om miljøinformasjon kan avvises dersom det er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder. Før et krav avvises, skal informasjonssøkeren i rimelig grad gis veiledning til å utforme kravet på en måte som gjør at det kan behandles.

(4) Dersom krav om innsyn rettes mot feil organ, skal organet hurtigst mulig videresende kravet til rette instans eller veilede om hvilke offentlige organer som antas å ha informasjonen.

§ 11 Unntak

(1) Krav om miljøinformasjon kan avslås dersom det er et reelt og saklig behov for det i det enkelte tilfelle og informasjonen eller dokumentet informasjonen finnes i, kan unntas fra offentlighet i medhold av offentlighetsloven.

(2) Ved vurderingen av om det foreligger reelt og saklig behov etter første ledd skal de miljø- og samfunnsmessige interessene som ivaretas ved å utlevere informasjonen, veies mot de interessene som ivaretas ved et avslag. Dersom de miljø- og samfunnsmessige interessene veier tyngst, skal informasjonen utleveres.

(3) Dersom deler av den etterspurte informasjonen kan nektes utlevert, skal den øvrige informasjonen gis ut, når ikke denne gir et åpenbart misvisende bilde av innholdet.

§ 12 Miljøinformasjon som alltid skal utleveres

Allmennheten skal uten hinder av reglene i § 11 alltid få informasjon om

- a) helseskadelig forurensning eller forurensning som kan forårsake alvorlig skade på miljøet,
- b) forholdsregler for å hindre eller redusere skade som nevnt i bokstav a, og
- c) ulovlige inngrep i eller ulovlige skader på miljøet.

§ 13 Saksbehandling

(1) Informasjonen skal gis i den form informasjonssøkeren har bedt om, med mindre

- a) informasjonen allerede foreligger i en annen form som er lett tilgjengelig, eller
- b) det er rimelig at det offentlige organet leverer informasjonen i en annen form. I så fall skal det offentlige organet kort begrunne hvorfor informasjonen utleveres i denne formen. Begrunnelsen gis samtidig med informasjonen.

(2) Informasjonen skal være dekkende og forståelig i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for. Dersom forespørselen kan besvares fyllestgjørende ved å henvise til allment tilgjengelige offentlige registre,

rapporter, produktmerking eller lignende, kan informasjonssøker henvises dit.

(3) Den som mottar et krav om miljøinformasjon, skal avgjøre dette og utlevere informasjonen snarest mulig og senest innen femten virkedager etter at kravet er mottatt. Dersom mengden av informasjon eller informasjonens karakter gjør det uforholdsmessig byrdefullt å utlevere den innen femten virkedager, skal den senest være kommet fram til informasjonssøker innen to måneder. Det skal snarest mulig og senest innen femten virkedager etter at kravet er mottatt, informeres om årsaken til forlengelsen og om når en avgjørelse kan ventes å foreligge. Foreløpig svar kan unnlates dersom det må anses åpenbart unødvendig.

(4) Dersom et krav om miljøinformasjon avslås, skal forvaltningsorganet vise til den bestemmelsen som er grunnlag for avslaget, gi en kort begrunnelse for avslaget, opplyse om adgang og frist for å kreve nærmere begrunnelse, og opplyse om klageadgang og klagefrist. Avslag skal gis skriftlig.

(5) Informasjonssøkeren kan innen tre uker fra vedtaket ble mottatt, kreve å få en nærmere begrunnelse for de vurderingene som ligger til grunn for avslaget. Begrunnelsen skal gis snarest mulig og senest innen ti virkedager etter at kravet om nærmere begrunnelse er mottatt. Begrunnelsen skal gis skriftlig dersom informasjonssøkeren ber om det.

§ 14 Identifikasjon av opplysninger som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde og særskilte regler om saksbehandling

(1) Offentlig organ kan kreve at den som gir informasjon til organet, eller som et krav om miljøinformasjon berører, skal identifisere hvilken del av informasjonen som det er av konkurransemessig betydning å hemmeligholde, og gi en begrunnelse for dette.

(2) Før opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt utleveres, skal den opplysningene gjelder, gis anledning til å uttale seg innen en passende svarfrist.

(3) Dersom organet vil utlevere informasjon som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, skal den som informasjonen gjelder, varsles om det. Avgjørelsen kan påklages. Reglene i § 15 gjelder tilsvarende. Klagen har oppsettende virkning.

§ 15 Klage

(1) Avslag på krav om miljøinformasjon kan påklages til nærmeste overordnede forvaltningsorgan. Det samme gjelder avvising av krav etter § 10 tredje ledd. Klagefristen er tre uker fra det tidspunkt underretning om avgjørelsen er kommet fram til vedkommende. Dersom svar ikke er kommet fram innen to måneder etter at kravet om informasjon ble mottatt hos det offentlige organet, anses dette som avslag som kan påklages. Har informasjonssøker bedt om å få oppgitt nærmere begrunnelse for avslaget etter § 13 siste ledd, avbrytes klagefristen.

(2) For klage over avslag fra offentlig organ som omfattes av § 5 første ledd bokstav b eller c, er klageinstansen det forvaltningsorganet som

- a) kontrollerer organet,
- b) har gitt oppdrag til organet eller kontrollerer organet som har gitt oppdrag til organet, eller
- c) har vedtatt forskriften eller har ansvar for loven som virksomheten tilbyr tjenesten i medhold av.

(3) Reglene i offentlighetsloven om klage gjelder så langt de passer for klage over avslag på krav om miljøinformasjon fra offentlig organ.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Når det gjelder kapittel 4, har Framskrittspartiet varslet at de vil gå mot hele kapitlet.

Presidenten vil derfor først la votere over en del forslag under kapittel 4. Det gjelder først forslag nr. 6, fra Senterpartiet, til § 16 første ledd. Forslaget lyder:

«§ 16 første ledd:

Enhver har rett til miljøinformasjon fra virksomhet nevnt i § 5 annet ledd om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en vesentlig påvirkning på miljøet.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 4 stemmer ikke bifalt.

Steinar Bastesen (Kp) (fra salen): Jeg stemte også for forslaget.

Presidenten: Da er forslaget fra Senterpartiet mot 5 stemmer ikke bifalt.

Så voteres det over forslag nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti, til § 16 annet ledd første punktum. Forslaget lyder:

«§ 16 annet ledd første punktum:

Rett til miljøinformasjon etter første ledd gjelder også påvirkning på miljøet som følge av produksjon eller distribusjon av produkt utenfor Norges grenser.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 57 mot 10 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.22.25)

Presidenten: Endelig voteres det over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, til § 19. Forslaget lyder:

«I miljøinformasjonsloven skal følgende bestemmelser lyde:

§ 19 tredje ledd siste punktum:

Klagenemnda sammensettes som følger: To av medlemmene skal ha bakgrunn fra privat næringsliv, ett skal ha bakgrunn fra offentlig innkjøp eller det statlige virkemiddelapparatet for næringsutvikling og de

tre andre fra henholdsvis en miljøvernorganisasjon, en forbrukerorganisasjon og ett medieorgan.

§ 19 fjerde ledd:

Ved behandling av den enkelte sak skal Klagenemnda bestå av leder eller nestleder og to medlemmer med annen bakgrunn enn leder eller nestleder.

§ 19 femte ledd:

Avgjørelser fra Klagenemnda treffes ved alminnelig flertall i skriftlig grunnlagt vedtak og offentliggjøres, etter nærmere regler fastsatt av Kongen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 41 mot 27 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.22.50)

Komiteen hadde innstillet:

Kapittel 4 Miljøinformasjon om virksomhet (driftsforhold mv.)

§ 16 Rett til miljøinformasjon om virksomhet

(1) Enhver har rett til miljøinformasjon fra virksomhet nevnt i § 5 annet ledd om forhold ved virksomheten, herunder dens innsatsfaktorer og produkter, som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.

(2) Rett til miljøinformasjon etter første ledd gjelder også påvirkning på miljøet som følge av produksjon eller distribusjon av produkt utenfor Norges grenser, i den grad slik informasjon er tilgjengelig. Virksomheten skal rette forespørsel til foregående salgsledd dersom dette er nødvendig for å besvare kravet.

(3) Et krav om miljøinformasjon kan avvises dersom det er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder.

§ 17 Unntak

(1) Krav om miljøinformasjon kan avslås dersom

- a) unntak er påkrevd fordi offentlighet ville lette gjennomføringen av handlinger som kan skade deler av miljøet som er særlig utsatt eller som er truet av utryddelse,
- b) kravet er åpenbart urimelig, eller
- c) informasjonen som etterspørres angår tekniske innretninger og framgangsmåter, samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår.

(2) Miljøinformasjon som er nevnt i § 12, skal alltid utleveres. Reglene i § 14 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende så langt de passer.

(3) Bestemmelsen i § 11 tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 18 Saksbehandling

(1) Den som får krav om miljøinformasjon, kan utlevere informasjonen i den formen vedkommende anser hensiktsmessig.

(2) Informasjonen skal være dekkende og forståelig i forhold til det informasjonsbehovet kravet gir uttrykk for. Dersom forespørselen kan besvares fyllestgjørende ved å henvise til allment tilgjengelige offentlige registre, rapporter, produktmerking eller lignende, kan informasjonssøker henvises dit.

(3) Flere virksomheter kan gå sammen om å oppfylle informasjonsplikten.

(4) Den som mottar et krav om miljøinformasjon, skal avgjøre dette og utlevere informasjonen snarest mulig og senest innen en måned etter at kravet er mottatt. Dersom mengden av informasjon eller informasjonens karakter gjør det uforholdsmessig byrdefullt å utlevere den innen en måned, skal den senest være kommet fram til informasjonssøker innen to måneder. Det skal snarest mulig, og senest innen en måned etter at kravet er mottatt, informeres om årsaken til forlengelsen og om når en avgjørelse kan ventes å foreligge. Foreløpig svar kan unnlates dersom det må anses åpenbart unødvendig.

(5) Dersom et krav om miljøinformasjon avslås, skal virksomheten vise til den bestemmelsen som er grunnlag for avslaget, opplyse om adgang og frist for å kreve nærmere begrunnelse, og om klageadgang og klagefrist.

(6) Informasjonssøkeren kan innen tre uker fra vedtaket ble mottatt, kreve å få en kort begrunnelse for avslaget. Begrunnelsen skal gis snarest mulig og senest innen ti virkedager etter at kravet om begrunnelse er mottatt. Begrunnelsen skal gis skriftlig dersom informasjonssøkeren ber om det.

§ 19 Klage

(1) Avslag på krav om miljøinformasjon etter kapitlet her eller etter produktkontrollloven § 10, kan påklages til Klagenemnda for miljøinformasjon. Det samme gjelder avvising av krav etter § 16 tredje ledd.

(2) Klage sendes til Klagenemnda for miljøinformasjon, med kopi til den virksomheten som har fattet avgjørelsen. Klagefristen er tre uker fra det tidspunkt underretning om avgjørelsen er kommet fram til vedkommende. Dersom svar ikke er kommet fram innen to måneder etter at kravet om informasjon ble mottatt hos virksomheten, anses dette som avslag som kan påklages. Har informasjonssøker bedt om å få oppgitt nærmere begrunnelse for avslaget etter § 18 siste ledd, avbrytes klagefristen.

(3) Klagenemnda skal bestå av leder, nestleder og seks medlemmer, som alle oppnevnes av Kongen for fire år av gangen. Ved første gangs oppnevning kan det settes kortere funksjonstid for noen av medlemmene. Leder og nestleder skal ha juridisk embetseksamen. Tre av medlemmene skal ha bakgrunn fra privat næringsliv og de tre andre fra en miljøvernorganisasjon, en forbrukerorganisasjon eller et medieorgan.

(4) Ved behandlingen av den enkelte sak skal Klagenemnda for miljøinformasjon bestå av leder eller nestleder og to medlemmer med bakgrunn henholdsvis fra næringslivet eller fra miljø-, medie- eller forbrukersiden.

(5) Avgjørelser fra Klagenemnda treffes ved alminnelig flertall i skriftlig grunnlagt vedtak.

(6) Klagenemndas vedtak er særlig tvangsgrunnlag etter tvangsfullbyrdelsesloven kapittel 13.

Presidenten: Fremskrittspartiet har som sagt varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 55 mot 12 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.23.12)

Videre var innstillet:

Kapittel 5 Deltakelse i beslutningsprosesser av betydning for miljøet

§ 20 Retten til å delta i beslutningsprosesser knyttet til utformingen av regelverk, planer og programmer

(1) Offentlige myndigheter skal i forbindelse med arbeidet med utformingen av regelverk, planer og programmer som kan ha betydning for miljøet, gi allmennheten mulighet til å komme med innspill. Dette skal gjøres på stadier og med tidsrammer som sikrer reell mulighet til å påvirke beslutningene. Allmennheten skal i denne forbindelse gis nødvendig informasjon.

(2) For regelverk, planer eller programmer som kan ha vesentlige konsekvenser for miljøet, skal det gjennomføres en offentlig høring. Slik høring skal gjennomføres i god tid før saken blir avgjort. Ved høringen skal det foreligge en redegjørelse for forslaget sine virkninger for miljøet. Offentlig høring kan unnlates i den grad:

- andre former for medvirkningstiltak vurderes som mer egnet til å ivareta allmennhetens rett til deltakelse i beslutningsprosessen,
- høring ikke vil være praktisk gjennomførlig,
- høring kan vanskeliggjøre gjennomføring av vedkommende sak eller svekke dens effektivitet, eller
- høring må anses åpenbart unødvendig.

(3) Utkast til meldinger og proposisjoner til Stortinget kan unntas fra offentlig høring.

(4) Avgjørelsen i saken skal offentliggjøres. Av begrunnelsen for avgjørelsen skal det framgå hvordan kravene i denne bestemmelsen er ivaretatt, og hvordan høringsuttalelser og andre innspill er blitt vurdert.

(5) Reglene i denne bestemmelsen innskrenker ikke retten til å delta i beslutningsprosesser gitt i medhold av annen lovgivning.

Presidenten: Til annet ledd første punktum foreligger et avvikende forslag, nr. 3, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«§ 20 annet ledd første punktum:

For regelverk, planer eller programmer som kan ha konsekvenser for miljøet, skal det gjennomføres en offentlig høring.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 20 annet ledd første punktum og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 60 mot 8 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.23.40)
2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige ledd og punktum bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Kapittel 6 Ikrafttredelse og endringer i andre lover

§ 21 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

§ 22 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 19. juni 1970 nr. 69 om offentlighet i forvaltningen (offentlighetsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt femte ledd skal lyde:

For retten til å kreve miljøinformasjon gjelder i tillegg miljøinformasjonsloven og produktkontrollloven.

§ 6 a første ledd skal lyde:

Opplysninger hvor unntak er påkrevd fordi offentlighet ville lette gjennomføringen av straffbare handlinger, kan unntas fra offentlighet. *Det samme gjelder opplysninger hvor unntak er påkrevd fordi offentlighet ville lette gjennomføringen av handlinger som kan skade deler av miljøet som er særlig utsatt eller som er truet av utryddelse.*

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

2. I lov 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) gjøres følgende endringer:

Ny § 9 skal lyde:

§ 9 Rett til informasjon om produkter som foreligger hos offentlig organ

Enhver har rett til å få informasjon fra et offentlig organ om produkter som har eller kan ha virkning som nevnt i § 1, så langt informasjonen foreligger hos vedkommende organ, og det ikke er gjort unntak fra informasjonsretten etter loven her. Med offentlig organ menes organ slik det er definert i miljøinformasjonsloven § 5 første ledd.

Et krav om informasjon kan avvises dersom det er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig grunnlag for

å identifisere hva kravet gjelder. Før et krav avvises, skal informasjonssøkeren i rimelig grad gis veiledning til å utforme kravet på en måte som gjør at det kan behandles.

Krav om informasjon kan avslås dersom det er et reelt og saklig behov for det i det enkelte tilfelle og informasjonen eller dokumentet informasjonen finnes i, kan unntas fra offentlighet i medhold av offentlighetsloven §§ 5, 6 eller 6a. Ved vurderingen av om det foreligger reelt og saklig behov, skal de miljø- og samfunnsmessige interessene som ivaretas ved å utlevere informasjonen, veies mot de interessene som ivaretas ved et avslag. Dersom de miljø- og samfunnsmessige interessene veier tyngst, skal informasjonen utleveres.

Krav om informasjon som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, avslås med mindre noe annet følger av § 11 annet ledd.

Avslag på krav om informasjon kan påklages. For øvrig gjelder reglene i miljøinformasjonsloven §§ 6, 10 annet og fjerde ledd, 11 tredje ledd, 13 og 15 om betaling, saksbehandling og klage mv., samt forskrifter gitt i medhold av § 7, tilsvarende så langt de passer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

Ny § 10 skal lyde:

§ 10 Rett til informasjon om produkter fra tilvirker, importør, bearbeider, omsetter eller bruker av produkt

Enhver har rett til å få informasjon om

- a) produktet inneholder komponenter eller har egenskaper som kan medføre virkning som nevnt i § 1,
- b) hvilke komponenter eller egenskaper dette er,
- c) hvordan produktet må håndteres for å unngå virkning som nevnt i § 1,
- d) vesentlige helseskader eller miljøforstyrrelser som produksjonen og distribusjonen av produktet forårsaker, og
- e) hvem som er tilvirker eller importør av produktet.

Informasjon etter første ledd kan kreves fra tilvirker, importør, bearbeider, omsetter eller bruker av produktet.

Rett til informasjon i henhold til første ledd bokstav d gjelder også informasjon om virkninger på miljøet som følge av produksjon eller distribusjon av produkt utenfor Norges grenser, i den grad slik informasjon er tilgjengelig. Virksomheten skal rette forespørsel til foregående salgsledd dersom dette er nødvendig for å besvare kravet.

Krav om informasjon kan avvises dersom det er for generelt formulert eller ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å identifisere hva kravet gjelder.

Krav om informasjon kan avslås dersom

- a) kravet er åpenbart urimelig, eller
- b) informasjonen som etterspørres angår tekniske innretninger og framgangsmåter, samt drifts- eller for-

retningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningene angår.

Avslag på krav om informasjon kan påklages. For øvrig gjelder reglene i miljøinformasjonsloven §§ 6, 17 tredje ledd, 18 og 19 om betaling, saksbehandling og klage, samt forskrifter gitt i medhold av § 7, tilsvarende så langt de passer.

Tilvirker, importør, bearbeider og omsetter av produkter skal gi informasjon som omfattes av denne paragrafen, til etterfølgende salgsledd.

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de går mot denne paragrafen.

Til tredje ledd første punktum foreligger et avvikende forslag, nr. 5, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I produktkontrollloven gjøres følgende endring:

§ 10 tredje ledd første punktum skal lyde:

Rett til informasjon i henhold til første ledd bokstav d gjelder også informasjon om virkninger på miljøet som følge av produksjon eller distribusjon av produkt utenfor Norges grenser.»

V o t e r i n g :

1. Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 60 mot 8 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 14.24.39)
2. Komiteens innstilling til ny § 10 bifaltes med 55 mot 12 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.25.00)

Videre var innstillet:

§ 11 annet ledd skal lyde:

Taushetsplikten er ikke til hinder for at det gis opplysninger om produkts virkning som nevnt i § 1 og om nødvendig en forklaring av årsaken til denne, *samt opplysninger om forholdsregler for å hindre eller redusere virkninger som nevnt i § 1.*

§ 11 nytt femte, sjette og syvende ledd skal lyde:

Offentlig organ som definert i miljøinformasjonsloven § 5 første ledd, kan kreve at den som gir informasjon til organet, eller som et krav om informasjon berører, skal identifisere hvilken del av informasjonen som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde, og gi en begrunnelse for dette.

Før opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt utleveres i medhold av § 11 annet ledd, skal den opplysningene gjelder, gis anledning til å uttale seg innen en passende svarfrist.

Dersom organet vil utlevere informasjon som er underlagt lovbestemt taushetsplikt, skal den som informasjonen gjelder, varsles om det. Avgjørelsen om utlevering kan påklages etter reglene i miljøinformasjonsloven § 15. Klagen har oppsettende virkning.

§ 12 første ledd skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov, eller som bryter vilkår fastsatt med hjemmel i § 7, straffes med bøter, fengsel i inntil 3 måneder eller begge deler så fremt ikke strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse. *Dette gjelder ikke overtredelse av §§ 9, 10 og 11 femte ledd.* Overtredelse av § 3 straffes bare dersom den skjer forsettlig eller ved grov uaktsomhet. Medvirkning straffes på samme måte.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

3. I lov 14. juni 1985 nr. 77 plan- og bygningsloven skal ny § 33-13 lyde:

§ 33-13 Omgjøring og fornyet behandling av konsesjoner og tillatelser

Ved saker om omgjøring eller fornyet behandling av en konsesjon eller en tillatelse for tiltak som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, skal det gjennomføres en offentlig høring. Slik høring skal holdes i god tid før saken blir avgjort. Høringsprosessen må gjennomføres på en måte som sikrer at allmennheten, herunder i særlig grad berørte interessegrupper, får tilgang til relevant informasjon om tiltaket og dets virkninger på miljø, naturressurser og samfunn og gis en reell mulighet til å komme med synspunkter og kommentarer i saken.

Presidenten: Til første ledd første punktum foreligger et avvikende forslag, nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«I plan- og bygningsloven gjøres følgende endring:

§ 33-13 første ledd første punktum skal lyde:

Ved saker om omgjøring eller fornyet behandling av en konsesjon eller en tillatelse for tiltak som kan ha virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn, skal det gjennomføres en offentlig høring.»

V o t e r i n g :

1. Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling til § 33-13 første punktum og forslaget fra Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 60 mot 8 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.25.40)
2. Komiteens innstilling til paragrafens øvrige punktum bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

4. I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdelsesloven) gjøres følgende endringer:

§ 3-5 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Ved midlertidige forføyninger til sikring av hovedkrav som bygger på at bestemmelser som ivaretar miljøhensyn, er overtrådt, og som er besluttet på grunnlag av at kravet er sannsynliggjort, jf. § 15- 6 første ledd, og etter muntlig forhandling, jf. § 15-7 første ledd, plikter saksøkeren bare å erstatte skade som nevnt i første punktum dersom denne visste eller burde vite at kravet ikke besto da sikringen ble besluttet.

§ 15-6 nytt tredje ledd skal lyde:

Ved midlertidige forføyninger til sikring av hovedkrav som bygger på at bestemmelser som ivaretar miljøhensyn, er overtrådt, kan saksøkeren ikke pålegges å stille sikkerhet som nevnt i første ledd dersom den midlertidige forføyningen er besluttet etter muntlig forhandling og kravet er sannsynliggjort.

5. I lov 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) skal § 13 lyde:

§ 13 Offentlig høring

Ved saker som krever godkjenning etter denne loven, kan godkjenningsmyndigheten bestemme at det skal gjennomføres en offentlig høring. Det skal alltid gjennomføres offentlig høring i saker som gjelder godkjenning av søknad om utsetting av genmodifiserte organismer. Høring skal holdes i god tid før søknaden blir avgjort. Høringsprosessen må gjennomføres på en måte som sikrer at allmennheten, og i særlig grad berørte interessegrupper, får tilgang til relevant informasjon og gis en reell mulighet til å komme med synspunkter og kommentarer i saken. Beslutningen om at offentlig høring skal holdes, skal kunngjøres.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B.

Stortinget ber Regjeringen gjennomføre en samla evaluering av lov om miljøinformasjon etter at Klagenemnda har vært i funksjon i to år.

Presidenten: B blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Synnøve Konglevoll på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 2, fra Øyvind Vaksdal på vegne av Fremskrittspartiet og Senterpartiet
- forslagene nr. 3 og 4, fra Ola T. Heggem på vegne av Senterpartiet

Forslagene nr. 1–3 er inntatt i innstillingen, mens forslag nr. 4 er omdelt på representantenes plasser i salen.

Forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet og Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en evaluering av loven etter at den har virka i to år.

Følgende områder må spesielt vurderes:

- Endringer i renovasjonsavgiften for forbrukerne.
- Kostnader for næringslivet – spesielt i distriktene.
- Endring i transportmønsteret.»

Forslag nr. 4, fra Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utforme ordningen slik at kostnadene med kommunenes kontroll- og tilsynsvirksomhet dekkes fullt ut av avfallseieren.»

Disse forslagene blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)

I

I lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 27 annet ledd skal lyde:

Som husholdningsavfall regnes avfall fra private husholdninger, herunder større gjenstander som inventar og lignende.

§ 27 tredje ledd skal lyde:

Som næringsavfall regnes avfall fra offentlige og private virksomheter og institusjoner.

§ 27 fjerde ledd skal lyde:

Som spesialavfall regnes avfall som ikke hensiktsmessig kan behandles sammen med *annet husholdningsavfall eller næringsavfall* på grunn av sin størrelse eller fordi det kan medføre alvorlig forurensning eller fare for skade på mennesker eller dyr.

§ 29 tredje ledd skal lyde:

Kommunen skal ha anlegg for opplag eller behandling av *husholdningsavfall* og kloakkslam og ha plikt til å ta imot slikt avfall og slam. Forurensningsmyndigheten kan i forskrift eller i det enkelte tilfellet fastsette at kommu-

nen også skal ha anlegg for og plikt til å ta imot spesialavfall og *næringsavfall*. Forurensningsmyndigheten kan likeledes fastsette nærmere krav til avfallsanlegget.

§ 30 skal lyde:

§ 30 Kommunal innsamling av *husholdningsavfall* m.v.

Kommunen skal sørge for innsamling av *husholdningsavfall*. Forurensningsmyndigheten kan i forskrift eller i det enkelte tilfellet pålegge kommunene å innføre ordninger for sortering av avfallet. Et slikt pålegg må baseres på en samlet vurdering av kostnadene dette vil innebære i forhold til de miljøfordeler som oppnås.

Kommunen kan gi forskrifter om at den kommunale innsamling bare skal gjelde i tettbygd strøk, at visse slag *husholdningsavfall* skal holdes utenfor den kommunale innsamling, og at visse slag avfall skal holdes adskilt. Kommunen kan etter søknad unnta bestemte eiendommer fra den kommunale innsamling.

Kommunen kan gi forskrifter som er nødvendig for å få til en hensiktsmessig og hygienisk oppbevaring, innsamling og transport av *husholdningsavfall*. Uten kommunens samtykke må ingen samle inn *husholdningsavfall*. Forurensningsmyndigheten kan i særlige tilfeller ved forskrift eller enkeltvedtak bestemme at kommunens samtykke ikke er nødvendig.

§ 32 skal lyde:

§ 32 Håndtering av *næringsavfall*

Næringsavfall skal bringes til lovlig avfallsanlegg med mindre det gjenvinnes eller brukes på annen måte. Forurensningsmyndigheten kan samtykke i annen disponering av avfallet på nærmere fastsatte vilkår.

Forurensningsmyndigheten kan i forskrift eller i det enkelte tilfelle pålegge produsenten å levere *næringsavfall* til kommunalt avfallsanlegg. Bestemmelsen i § 31 annet ledd gjelder tilsvarende

Presidenten: Det voteres alternativt mellom I og forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, som lyder:

«Ot.prp. nr. 87 (2001-2002) sendes tilbake til Regjeringen for ytterligere utredning.»

V o t e r i n g :

Ved alternativt votering mellom komiteens innstilling til I og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 42 mot 26 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.27.21)

Videre var innstillet:

II

Loven trer i kraft 1. juli 2004.

Presidenten: Her foreligger et avvikende forslag, nr. 3, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«II skal lyde:

Loven trer i kraft fra 1. mars 2005.»

Presidenten regner med at Kystpartiet vil stemme for dette forslaget.

Videre er presidenten informert om at Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ønsker å stemme mot innstillingen.

V o t e r i n g :

1. Forslaget fra Senterpartiet ble mot 5 stemmer ikke bifalt.
2. Komiteens innstilling til II bifaltes med 42 mot 26 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 14.28.50)

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes med 40 mot 25 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.29.14)

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 3

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Møtet hevet kl. 14.30.